

Pohľady

Z OBSAHU:

JURAJ MACHÁČ
NOVÝ SLOVENSKÝ VEĽVYSLANEC
V RAKÚSKU

V POHLADOCH O POHLADOCH
NA SLOVIČKO S KAMILOM PETERAJOM

KLUBOVÉ VEČERY
MEŠKANIE JEDEN A POL HODINY
EMÍLIA VÁŠÁRYOVÁ VO VIEDNI

SAMUEL TEŠEDÍK
270. VÝROČIE NARODENIA

FAŠIANGY V BENÁTKACH

SPOMIENKY NA ADVENT

NA VÝSTAVE IGNÁCA BIZMAYERA

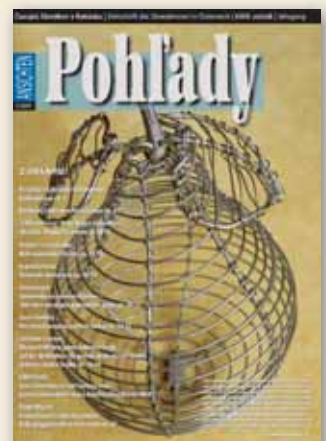
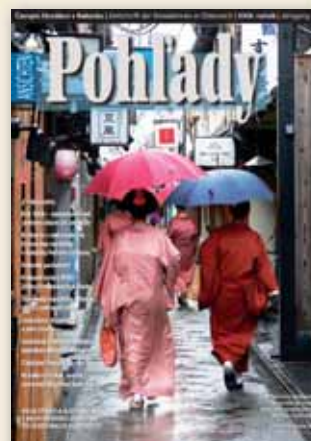
Zákutia Viedne
cez objektív Cyrila Čepiššáka

25 rokov „Pohlady“

V roku 1992 boli Slováci žijúci na území hlavného mesta Rakúska uznaní za národnostnú skupinu, čím sa slovenskej komunite otvorili možnosti rozvíjať kultúrnu a jazykovú identitu s podporou Úradu rakúskeho kancelára. Jednou z nich je aj vydávanie tlačového periodika Pohlady/Ansichten, ktoré informuje o jej živote v minulosti, prítomnosti a cieľoch do budúcnosti. Na tvorbu takéhoto časopisu však treba veľký kus nasadenia bez ohľadu na voľný čas. Jednotlivé

čísla pripravuje skupina nadšencov, často spolu aj s ich rodinnými príslušníkmi, priateľmi a kolegami. Aj vďaka nim vychádza kvalitný moderný časopis, ktorý obohacuje kultúrny život rakúskych Slovákov už 25 rokov. Rakúsko-slovenský kultúrny spolok vyjadruje touto cestou poďakovanie za spoluprácu s predstaviteľom Úradu rakúskeho kancelára (Bundeskanzleramt), ako aj za podporu pri vydávaní nášho časopisu Pohlady.

25 Jahre „Ansichten“

Im Jahr 1992 wurden die SlowakInnen, die in der Hauptstadt der Republik Österreich gelebt haben, als Volksgruppe anerkannt. Dies eröffnete - mit Unterstützung des Bundeskanzleramtes - viele Entwicklungsmöglichkeiten der kulturellen und sprachlichen Identität der slowakischen Gemeinde in Österreich/Wien. Ein wichtiges Element dabei ist die Zeitschrift "Pohlady/Ansichten", die über das Leben der Volksgruppe in Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft informiert. Für die Erstellung der Zeitschrift ist ein großer zeitintensiver Einsatz notwendig. An den einzelnen Ausgaben arbeitet

jeweils eine Gruppe von Enthusiasten, oft zusammen mit ihren Familienangehörigen, Freunden und Kollegen. Nicht zu vergessen, die Unterstützung durch das Bundeskanzleramt, die es ermöglicht, dass eine hochqualitative und moderne Zeitschrift bereits seit 25 Jahren zur Bereicherung des kulturellen Lebens der österreichischen Slowaken beiträgt. Der österreichisch-slowakische Kulturverein möchte sich auch auf diesem Weg sehr herzlich und vielmals bei den VertreterInnen des Bundeskanzleramtes für die Unterstützung bei der Herausgabe unserer Zeitschrift "Pohlady/Ansichten" bedanken.

Obsah

- 4 JURAJ MACHÁČ |
Nový slovenský veľvyslanec v Rakúsku | *Ingrid Žalneva*
- 8 NOVELIZÁCIA ZÁKONA
PRE NÁRODNOSTNÉ SKUPINY V RAKÚSKU | *Vlado Mlynár*
- 10 V POHLADOCH O POHLADOCH | *Ingrid Žalneva*
- 15 NA SLOVÍČKO S KAMILOM PETERAJOM | *Dado Nagy*
- 18 MEŠKANIE JEDEN A POL HODINY | Klubový večer | *Ingrid Fux*
- 19 EMÍLIA VÁŠÁRYOVÁ VO VIEDNI | Klubový večer | *Jozef Macura*
- 20 SAMUEL TEŠEDÍK | 270. výročie narodenia | *Martina Víglašská*
- 22 SLOVENSKÉ POKLADY |
V Umelecko-historickom múzeu | *Jana Gregor-Rogler*
- 25 FAŠIANGY | Vyvrcholenie fašiangov v Benátkach | *Jana Gregor-Rogler*
- 27 ADVENT | V Slovenskom školskom spolku Sova | *Elena Mandik*
- 28 SLOVENSKÉ ĽUDOVÉ ZVYKY | *Elena Mandik*
- 29 AKTIVITY V NOVOM ROKU | *Elena Mandik*
- 30 SPOMIENKY V HLINE | Na výstave keramickej tvorby
národného umelca Ignáca Bizmayera | *Ingrid Fux*

Foto: Gabriel Štrba

Tlač jedného z hárkov minuloročného vydania Pohľadov

Milí čitatelia Pohľadov

Keď som sa pred tromi rokmi stala členkou redakčnej rady Pohľadov, považovala som to za privilégiu – dostať sa do zohratej partie nadšencov, ktorí tvorili časopis na slušnej úrovni. Vôbec som vtedy netušila, že sa mi dostane takej cti, že raz sa stanem jeho šéf-

redaktorkou. V januári 2012 som na tomto poste vystriedala moju menovkyňu – Ingrid Konrad, ktorá šéfovala redakčnej rade jedenásť rokov! Za toto obdobie nasadila latku poriadne vysoko, pretvorila Pohľady na moderný časopis, z jej iniciatívy prešli výraznou grafickou i obsahovou zmenou. Keby Ingrid nebola čoraz väčšími pracovne vyťažovaná, priala by som si, aby časopis viedla i naďalej. **Za všetky jej nápady, vypovedané myšlienky, napísané príspevky i vynaložený čas by som sa jej aspoň takto chcela poďakovať aj v mene vás – čitateľov.**

Časopis Pohľady informuje o živote nás, Slovákov žijúcich v Rakúsku, už celé štvrtstoročie. To už je pekná história, po ktorej je hodno ohliadnuť sa, zaspomínať spolu s tými, ktorí stáli pri zrode časopisu, na skromné začiatky a na elán, ktorý jeho tvorbu vtedy sprevádzal a vlastne sprevádza dodnes. Zároveň by sme vám chceli poodhaliť proces, ktorý podstúpi každé číslo časopisu, kým sa dostane k čitateľom. Za 25 rokov sa toho veľa zmenilo. Keď držím v ruke jednoduché dvojstránky z 80. rokov, ani sa mi nechce veriť, že práve z nich sa vyvinuli súčasné Pohľady, ktoré sa rozrástli až na 48 strán! Možno ste si všimli, že dnešné číslo je o niečo tenšie. Rozhodli sme sa, že začneme vychádzať trikrát do roka, síce s menším rozsahom, avšak celkový počet strán zostane zachovaný (t.j. predtým 2x48, odteraz 3x32, čo je spolu 96 strán). Chceli by sme tak zabezpečiť plynulejšiu kontinuitu časopisu, ako aj rovnomernejšie mapovať naše podujatia a obmedziť príliš zastarané materiály.

Keď niekomu na Slovensku ukážem Pohľady a poviem, že je to náš „krajanský časopis“, väčšinou naň hľadia s akousi nedôverou. No len čo si v ňom začnú listovať a začítajú sa doň, zakaždým skonštatujú: „Ale veď to je NORMÁLNY časopis!“ Na prvý pohľad banálne ohodnotenie je pre Pohľady uznaním, že poskytujú naozajstné čítanie, poučenie i potešenie, skrátka že sú časopisom, ktorý sa dá naozaj čítať... V dnešnom čísle vám na stranách 13-14 predstavujeme tých, ktorí sa vám snažia sprostredkovať na stránkach Pohľadov zaujímavé príspevky a informácie o živote Slovákov žijúcich v Rakúsku v minulosti, ale aj v súčasnosti. Náš časopis putuje takmer na všetky kontinenty a prostredníctvom internetu ho čítajú Slováci do slova na celom svete, môžete sa o tom presvedčiť v dnešnej listárni. Aj v ďalšom období sa budeme preto snažiť o to, aby Pohľady prispievali nielen k zachovaniu našich spomienok na vydarené akcie a podujatia, ale hlavne aby pomáhali šíriť slovenskú kultúru v zahraničí a aby boli akýmsi ohnivkom medzi Slovákami žijúcimi v Rakúsku či v iných krajinách vo svete, ale aj na Slovensku.

Ingrid Žalneva

Juraj Macháč

Slovenský veľvyslanec Juraj Macháč pri odovzdávaní poverovacích listín rakúskemu prezidentovi Heinzovi Fischerovi

NOVÝ SLOVENSKÝ VEL'VYSLANEC V RAKÚSKU

Vo viedenskom Hofburgu odovzdal 28. marca 2012 nový slovenský veľvyslanec v Rakúsku Juraj Macháč na nástupnej návšteve rakúskemu prezidentovi Heinzovi Fischerovi poverovacie listiny. V následnom rozhovore obe strany prejavili záujem o prehĺbovanie ekonomickej, kultúrnej a cezhraničnej spolupráce medzi Slovenskou a Rakúskou republikou.

Prezident Fischer vyzdvihol vysokú úroveň a bezproblémovosť vzájomných susedských vzťahov. Zároveň vyjadril potešenie z pozvania prezidenta Ivana Gašparoviča na návštevu Slovenskej republiky, ktoré mu tlmočil veľvyslanec Macháč. Návšteva sa uskutoční 5. júna tohto roka.

(podľa: <http://www.mzv.sk/vieden>)

Mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Slovenskej republiky Juraj Macháč nám hneď po svojom nástupe do funkcie poskytol vo svojej rezidencii rozhovor. Za redakciu Pohľadov sa s ním zhovárala Ingrid Žalneva.

Vážený pán veľvyslanec, vo Viedni ste pôsobili ako multilaterálny veľvyslanec. Mohli by ste našim čitateľom ozrejniť rozdiel medzi touto funkciou a funkciou bilaterálneho veľvyslanca? Prečo má vlastne Slovensko dvoch veľvyslancov vo Viedni?

Ide o dve úplne odlišné funkcie, predovšetkým obsahom práce. Bilaterálny veľvyslanec zastupuje SR vo vzťahu k Rakúskej republike, pričom v tejto relácii ide skutočne o vzájomnú interakciu, a to vo všetkých jej dimenziách (politická, ekonomická, kultúrna, konzulárna). Ako bilaterálny veľvyslanec mám za úlohu vyvíjať aktivity smerujúce k posilneniu a prehĺbeniu vzájomných vzťahov. Ako multilaterálny veľvyslanec som zastupoval SR v medzinárodných organizáciách (OSN, OBSE) v súlade so záväzkami SR vyplývajúcimi z členstva v danej organizácii. Ide o celý komplex otázok, ktoré sú v portfóliu tej-ktorej medzinárodnej organizácie. SR má v rámci medzinárodnej organizácie prostredníctvom svojho zástupcu/veľvyslanca tak možnosť ovplyvniť rozhodovanie o kľúčových otázkach globálneho významu.

Ako hodnotíte súčasné vzťahy medzi Slovenskou a Rakúskou republikou?

Východiskom rozvoja dvojstranných vzťahov Slovenskej republiky s Rakúskou republikou je ich stabilita a absencia otvorených otázok. Za tých dvadsaťdva rokov od pádu železnej opony si obyvatelia oboch krajín na seba zvykli, rozvíja sa cezhraničná spolupráca, najmä medzi spolkovými krajinami Burgenland a Dolným Rakúskom a Bratislavským a Trnavským samosprávnym krajom, ako i hlavnými mestami. Spomeňme len nedávne polozenie základného kameňa cyklomostu na rieke Morave (dňa 25. 9. 2011 v Devínskej Novej Vsi) – čo je súčasť programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007 – 2013. V období Rakúsko-Uhorska spájalo brehy Moravského poľa a Záhoria 24 mostov. Po páde železnej opony tam zostal jediný – železničný. V prípade budovaného cyklomostu ide doslovne o most spájajúci ľudí, regióny a kultúry. Cyklistom a turistom otvára cestu do najväčšieho barokového zámku v Rakúsku, Schlosshof, a najrozsiahlejšej vidieckej šľachtickej rezidencie cisárovnej Márie Terézie. Na opačnom brehu možno na neďalekom sútoku Moravy a Dunaja pookriať pri hrade Devín, významnom pamätníku slovenskej histórie. Je povzbudivé, že most otvára novú kvalitu zblížovania občanov a že za ním by mali nasledovať ďalšie.

Rakúsko ako susedná členská krajina EÚ patrí medzi prioritné relácie zahraničnopolitických aktivít SR. Dosiahnutá vysoká úroveň slovensko-rakúskych vzťahov vytvára priaznivé podmienky na uplatňovanie aktívnej a konštruktívnej zahraničnej politiky.

a Raiffeisen sú spolu s ich dcérami Slovenskou sporiteľňou a Tatra bankou číslom 1 a 3 na slovenskom bankovom trhu. Vienna Insurance Group má zase so svojím 33-percentným podielom špičkovú pozíciu v slovenskom poisťovníctve.

Fotografie: Ingrid Žalneva a archiv J. Macháča

Juraj Macháč – nový veľvyslanec Slovenskej republiky v Rakúsku

Intenzívny bilaterálny politický a odborný dialóg pokračuje na všetkých úrovniach. Platí to, samozrejme, aj pre obchod. Rakúsko je totiž po Nemecku v SR najdôležitejším investorom. Počet rakúskych firiem na Slovensku sa blíži už k hranici 2000. Už dnes patrí Slovensko v zahraničnom obchode k najdôležitejším obchodným partnerom Rakúska. Objem obchodnej výmeny v roku 2011 bol podľa Štatistického úradu SR 5,2 miliardy eur. V dovoze patrí s objemom 1,25 miliardy eur Rakúsku siedme miesto, pričom nárast dovozu z AT bol 104 %. Vo vývoze do Rakúska s objemom 3,96 miliardy eur je AT na piatom mieste, s nárastom oproti roku 2010 o 121 %. Aktívna bilancia hovorí jasne pre Slovensko so saldom + 2,71 miliardy eur.

Popri malých a stredných podnikoch sú veľké rakúske spoločnosti zastúpené najmä v bankovom a poisťovacom sektore – Erste

Ak hovoríme všeobecne o bilaterálnych vzťahoch, nemožno nespomenúť jadrovú energetiku, na ktorú máme odlišný pohľad. Na jednej strane si treba uvedomiť národný konsenzus v uplatňovaní aktívnej protiatómovej politiky v Rakúsku, ktorý je východiskom rakúskej štátnej filozofie a z nej sa odvíjajúcej štruktúry energetickej politiky a vnímania fenoménu energetickej bezpečnosti. Na druhej strane treba tiež zdôrazniť, že každá krajina má právo vlastného výberu svojho energetického mixu, čo koniec koncov priznáva aj Rakúsko. Aj napriek tomu naďalej principiálne odmieta využívanie jadrovej energie, a to nielen v susedných krajinách, ale v globálnom meradle. Sme si vedomí, že atómová energia a výstavba atómových elektrární predstavuje pre Rakúsko mimoriadne citlivú tému. Preto aj naďalej máme eminentný záujem na pokračovaní maximálne transparentného a otvoreného

Ing. Juraj Macháč – po ukončení štúdia na Vysoké škole ekonomickej v Bratislave, odbor zahraničný obchod, začal pracovať vo firme Transakta a neskôr ako atašé na obchodnom oddelení Zastupiteľského úradu ČSFR vo Viedni. Od roku 1993 pracuje na Ministerstve zahraničných vecí Slovenskej republiky. V rokoch 1993 – 1996 pôsobil ako 2. tajomník na Veľvyslanectve SR vo Viedni, v rokoch 1998 – 2002 ako zástupca veľvyslanca SR v Bonne a v Berlíne a od roku 2005 ako veľvyslanec a vedúci Stálej misie SR pri OSN vo Viedni a od roku 2008 ako veľvyslanec a vedúci Stálej misie SR pri medzinárodných organizáciách vo Viedni. Po návrate na Slovensko v roku 2009 sa stal generálnym riaditeľom osobného úradu a zástupcom vedúceho služobného úradu MZV SR. Vo februári 2012 bol vymenovaný do funkcie mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca SR v Rakúskej republike

dialógu o otázkach jadrovej bezpečnosti a využívania jadrovej energie od odbornej po najvyššiu politickú úroveň.

A aké sú vzťahy medzi našimi hlavnými mestami?

Úžasná je blízkosť oboch hlavných miest, niečo také je v Európe unikátne a obyvatelia Viedne a Bratislavy to plne využívajú. Výlety z Viedne loďou po Dunaji sa stali každodenným doplnením turistického ruchu hlavného mesta SR. Snáď každý Bratislavčan bol už aspoň raz vo Viedni. Podpisom Dohody o spolupráci medzi „Twin-City“, mestami Viedňou a Bratislavou, bola potvrdená vôľa na ďalšiu spoluprácu v rôznych oblastiach a v záležitostiach spoločného záujmu. V novootvorenom mestskom prístave vo Viedni bolo v multifunkčnom centre otvorené informačné centrum Bratislavy „Gate to Bratislava“, ktoré slúži nielen propagácii SR v Rakúsku, ale aj zahraničným návštevníkom, ktorí prichádzajú do Viedne.

Postupne sa vylepšuje aj dopravná prepojenosť medzi oboma mestami, či už diaľničná alebo železničná, čo pomáha aj pri

slobodnom pohybe pracovných síl. Možno označiť za neodôvodnené a nenaplnené obavy z veľkého prílevu pracovných síl po 1. 5. 2011, keď Rakúsko otvorilo svoj pracovný trh novým členským krajinám EÚ (vrátane SR). Región Viedne a Bratislavy je už dlhé roky hospodársky silným spoločným priestorom, ktorý sa vyznačuje vysokou hospodárskou dynamikou, nízkou nezamestnanosťou a vysokou kvalifikáciou zamestnancov. Existuje nadregionálna iniciatíva zamestnanosti Viedne – Bratislava, ktorej cieľom je vypracovanie spoločných stratégií na zvýšenie zamestnanosti a kvalifikácie formou konkrétnych opatrení a pilotných projektov, ako aj otestovanie cezhraničných programov a vytvorenie reálneho spoločného trhu práce. Všeobecne sa dá konštatovať, že mobilita je väčšia u mladých ľudí, sú flexibilnejší a jazykovo zdatnejší. Počet slovenských občanov v súčasnosti žijúcich v Rakúsku je okolo 22 000 (údaj k 31. 10. 2011).

Na Slovensku sa práve konali parlamentné voľby (rozhovor sa uskutočnil tesne po voľbách - pozn. redakcie), v ktorých absolútnu väčšinu po prvýkrát od roku 1989 získala opäť jedna strana – Smer na čele s Robertom Ficom. Ako sa výsledky volieb odrazia v zahraničnej politike Slovenskej republiky?

Radosť nad výrazným víťazstvom slovenskej sociálnej demokracie preukázal hneď po voľbách rakúsky spolkový kancelár Werner Faymann. Vidí v tom „ďalší impulz pre sociálnu Európu“. Predseda sociálnodemokratickej frakcie Európskeho parlamentu Rakúšan Hannes Swoboda konštatoval, že „víťazstvo Smeru je nielen pre Slovensko, ale pre celú Európu úžasnou udalosťou“. Aj z toho teda vyplýva ďalšie smerovanie slovenskej zahraničnej politiky, ktoré bude jasne proeurópske.

Pokiaľ ide o bilaterálne vzťahy s Rakúskom, dezignovaný premiér Robert Fico sa vyjadril, že vo viacerých európskych otázkach (napr. presadenie dane z finančných transakcií) bude spolupracovať s kancelárom Wernerom Faymannom, ktorého považuje za svojho priateľa. Okrem toho SR spája s Rakúskom aj názorová blízkosť na integračné ambície krajín západného Balkánu, preto má SR záujem aj naďalej koordinovať aktivity s Rakúskom na politickej úrovni s cieľom udržať kredibilitu záväzku rozširovania EÚ a zintenzívniť diskusiu a proces rozhodovania na úrovni EÚ.

S akými postojmi voči Slovensku sa stretávate v rámci svojej funkcie?

Stretávam sa s pozitívnymi postojmi voči SR. Hoci som vo funkcii bilaterálneho veľvyslanca len veľmi krátko (od polovice februára t. r.), v rámci mojich nástupných návštev u rakúskych partnerov, ale aj u mojich kolegov, veľvyslancov, cítim obdiv voči Slovensku, ktoré je vnímané ako „success story“. Prezentované postoje partneri vnímajú ako zásadové a konzistentné. To robí zo SR zodpovedného a spoľahlivého partnera, či už v bilaterálnej oblasti, alebo v rámci širšieho medzinárodného spoločenstva.

Európa sa nachádza v dôležitom štádiu svojho rozvoja. Aké ponaučenia si môžu naše krajiny vziať z vývoja posledného roku, dvoch a s akými problémami sa podľa vás budú musieť vyrovnávať v najbližšom období?

Aktuálna európska dlhová kríza ukázala, že krajiny sú vzájomne tak prepojené a od seba závislé, že len spoločným postupom a jednotne sa dá proti kríze bojovať. Žiadna krajina nedokáže problémy vyriešiť izolovane. Vývoj v ostatnom období tiež poukázal na potrebu posilniť koordináciu členských

Juraj Macháč a jeho rodina - manželka Adriana, syn Max a pes Hugo

krajín v ekonomickej oblasti, k čomu na európskej úrovni aj skutočne dochádza. Ďalšou otázkou, ktorá je v súčasnosti viac než aktuálna, je, ako priblížiť myšlienku zjednotenej Európy našim občanom. Nárast euroskeptických nálad vo viacerých členských krajinách EÚ je určitým varovaním pre politické elity, že nedokážu projekt zjednotenej Európy dostatočne obhájiť pred svojimi občanmi.

Naše krajiny budú v najbližšom období zrejme naďalej zápasíť s problémom, ktorý trápi aj ostatné európske krajiny – konsolidácia národných rozpočtov v súlade so stanovenými fiškálnymi kritériami. Z môjho pohľadu bude zásadným momentom riešenia tohto problému to, aby opatrenia nešli na úkor občanov, ale práve naopak, aby sa z dlhodobého hľadiska prijímali opatrenia, ktoré pomôžu naštartovať hospodársky rast a zamestnanosť najmä mladých ľudí.

Zastupovať jednu krajinu v druhej nie je ľahkou úlohou – je to vlastne poslanie. Čo plánujete vy ako veľvyslanec našej materskej krajiny počas svojho pôsobenia v Rakúsku?

Mojim prvoradým cieľom bude zachovať vysokú úroveň našich vzťahov a vyvíjať aktivity na ich ďalšie prehĺbovanie, aj prostredníctvom pravidelných kontaktov najvyšších politických predstaviteľov. Chcem tiež aktívne využívať nielen geografickú blízkosť našich krajín, ale aj hodnotovú a názorovú blízkosť na viaceré otázky, a to nielen v rámci EÚ, na ďalšie posilnenie susedských vzťahov. V tomto kontexte sa chcem sústrediť na akceleráciu cezhraničnej spolupráce, ktorá už v súčasnosti bezťak výborne funguje v prospech našich občanov. V rámci programu cezhraničnej spolupráce medzi AT a SR budú aj v ďalšom

finančnom období vyčlenené dostatočné finančné prostriedky na implementáciu projektov zameraných na zlepšenie kvality spolunažívania v prihraničných regiónoch. Mojou ďalšou dôležitou úlohou bude vhodne odkomunikovať rakúskej strane otázku dostavby jadrovej elektrárne Mochovce (pozn. dostavba reaktorov 3 a 4 je naplánovaná na roky 2013 a 2014). Je známe, že rakúske obyvateľstvo citlivo vníma túto otázku, preto je možné očakávať zvýšenú mobilizáciu rakúskych médií a občianskych aktivistov. No a určite komplexnou úlohou počas môjho pôsobenia vo Viedni bude presadzovanie ekonomických záujmov Slovenskej republiky a vytváranie podmienok na systémový rozvoj cestovného ruchu na Slovensku transferom rakúskych poznatkov a skúseností do konkrétnych regiónov a oblastí SR. Nemenej dôležitou úlohou bude pokračovať v poskytovaní kvalitnej konzulárnej pomoci a služieb občanom Slovenskej republiky v Rakúsku.

Ako vnímate Viedeň a jej obyvateľov?

Mesto Viedeň sa v roku 2011 už po treťi raz za sebou umiestnilo z hľadiska kvality života – po vyhodnotení všetkých kritérií, ktoré ovplyvňujú kvalitu bývania, kancelárií a podnikania – na prvom mieste. Môžem to plne potvrdiť aj ja zo svojich predchádzajúcich pôsobení vo Viedni a aj teraz. Pochádzam z Bratislavy a od malička som cítil prítomnosť Viedne. Myslím si, že mnohé sa môžeme od Viedne naučiť. Mne osobne sa veľmi páči multikultúrny rozmer Viedne, ktorá nadobudla túto dimenziu aj vďaka obrovskému počtu diplomatov, ktorí pracujú či už na bilaterálnych veľvyslanectvách alebo v/pri medzinárodných organizáciách. Aj vďaka tomu je väčšina obyvateľov metropoly Viedeň otvorená novým kultúram, čo sa pozitívne odzrkadľuje na kultúrnom a spoločenskom živote mesta.

Niekoľkokrát ste sa spolu s vašou pani manželkou zúčastnili na našom plese. Poznate aj ďalšie aktivity viedenských Slovákov? Ako sa vôbec pozeráte na pôsobenie Slovákov v hlavnom meste Rakúska a na úlohu Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku?

Veľmi si cením prácu Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku, sledujem jeho aktivity aj cez webovú stránku www.slovaci.at, či cez časopis Slovákov v Rakúsku Pohľady. Som rád, že veľmi aktívnou šéfkou spolku je práve Ingrid Konrad, hlavná architektka mesta Bratislavy, ktorá takto symbolizuje i prepojenosť oboch hlavných miest. Tento rok je pre Slovákov žijúcich v Rakúsku jubilejný, Rakúsko-slovenský kultúrny spolok vo Viedni bude oslavovať svoje tridsaťročné narodeniny. Verím, že dôstojne oslávime toto pekné jubileum.

Rezidencia slovenského veľvyslanca na Maxingerstrasse sa v minulosti sprístupnila aj našim krajanom. Uskutočnilo sa tu niekoľko milých podujatí a podnetných stretnutí. Budete v tomto trende tiež pokračovať?

Určite áno. Chcem pokračovať v tejto milšej tradícii, ktorá je obohatením našej každodennej práce, pričom spolu so Slovenským inštitútom vo Viedni sa pokúsime vymyslieť i netradičné podujatia.

Do Viedne ste prišli aj so svojou rodinou. Vašu pani manželku Adrianu už naši čitatelia poznajú – nie je to tak dávno, čo sme v Pohľadoch uverejnili jej poviedky, ako aj rozsiahly rozhovor, v ktorom nám prezradila, že jej najšťastnejšie životné okamihy sa spájajú práve s Viedňou. Myslíte si to aj vy?

Pravdaže, nakoľko vo Viedni som pred 20 rokmi rozbiehal svoju diplomatickú kariéru a táto práca ma doteraz naplňuje, požiadal som tu svoju manželku o ruku a počas pobytu sa nám tu narodil syn Maxim. Dnes sme všetci o niekoľko rokov starší, manželka medzitým už napísala dva úspešné romány, ale tieto spomienky sa nám s každou prechádzkou Viedňou pripomínajú.

Váš syn Max bude v budúcom školskom roku maturovať. Ako sa do Viedne tešil on?

Max je typické kozmopolitné dieťa diplomata, rád cestuje, navštevuje nové miesta a zoznamuje sa s novými ľuďmi. Musím povedať, že sa tešil, má tu svojich starých priateľov a Viedeň mu, rovnako ako mojej manželke a mne, prirástla k srdcu.

Ďakujeme vám za rozhovor a prajeme vám veľa pracovných úspechov na vašom novom poste.

Rezidencia slovenského veľvyslanca vo Viedni - pohľad zo záhrady

NOVELIZÁCIA ZÁKONA PRE NÁRODNOSTNÉ SKUPINY V RAKÚSKU – NIČ NOVÉ?

Už niekoľko rokov sa zaoberáme otázkami nového zákona pre národnostné skupiny v Rakúsku. V rámci troch pracovných skupín, ktoré inicioval pred takmer 2 rokmi štátny tajomník pri úrade ministerského predsedu Dr. Ostermayer, sme diskutovali o právnych otázkach vzdelania a používania materinského jazyka a o regionálnych hospodárskych aspektoch života menších. Nový návrh zákona nás všetkých poriadne prekvapil. Uvedomili sme si, že všetky tie diskusie, pri ktorých sme strávili dlhé hodiny voľného času, nemali vôbec zmysel – zo záverov pracovných skupín sa do návrhu veľa nedostalo.

Kde vidíme my, ale aj Rakúske centrum pre národnostné skupiny hlavné nedostatky nového návrhu zákona, ktorý so závermi diskusií posledných rokov nemá nič spoločné? Kritiku možno zhrnúť do nasledujúcich bodov:

To, že sa definícia národnostnej skupiny zredukovala na kultúru a jazyk, je na jednej strane pozitívne – keď to vnímame, že regionálna ohraničenosť pôvodného zákona sa tým rozšírila, ale na druhej strane už nevyjadruje jedinečnosť menších v historickom kontexte.

Taxatívne uvedenie všetkých národnostných skupín vylučuje automaticky všetky ostatné skupiny, napríklad Poliakov.

Proti nominácií predstaviteľov poradného zboru pri úrade ministerského predsedu sa už nedá odvolať na Správny súd (Verwaltungsgerichtshof), vláda má celý proces nominácie pod kontrolou.

Nemožnosť presadenia práv menších ako celku (Verbandsklage-recht) – v pamäti nám ostane priestupok právnik v Korutánsku, kde prekročil dovolenú rýchlosť, ktorý pri obhajobe uplatnil argument, že tabuľa mestečka nebola v slovinskom jazyku. Naďalej je novela jediná možnosť, ako niečo presadiť v záujme menších...

Právny nárok na menšinové školstvo a výučbu v materinskej reči menšiny chýba, ako aj právne riešenie otázok prístupu menších do mediálneho priestoru.

Na záver treba povedať, že terajšia vládna koalícia nemá záujem vyjsť nám v ústrety. Nevidím politickú osobnosť akejkoľvek strany, ktorá by sa usilovala spraviť veľký krok smerom k modernej formulácii nového zákona. Napríklad pre Slovincov je to redukcia dlhodobých práv, ktoré v novej podobe zákona nie sú uvedené. Po „veľkom úspechu“ tejto vlády s dvojjazyčnými tabuľami v Korutánsku – keď sľubovali, že ostatné požiadavky budú zohľadnené v zákone – je však teraz očividné úsilie vyriešiť všetko minimalisticky a rýchlo.

Hospodárska kríza v Európe a s tým spojená všeobecná redukcia štátnych výdavkov spôsobila, že rozpočet na národnostné skupiny nebude zvýšený a ani v návrhu nie je formulácia o inflačnom

vyrovnávaní. Už od roku 1995 sme s výškou podpory od štátu na rovnakej úrovni – 3,8 miliónov, čiže reálne vzhľadom na infláciu v riadnom mínuse. Formalizmy a byrokracia rakúskych úradov v týchto súvislostiach sa „zdokonaľujú“ z roka na rok. Už sme si uvedomili, že sa všade šetri a, samozrejme, že každé riešenie našich politikov bude finančne neutrálne.

Slováci patria do spoločnosti dnešného Rakúska, vždy tu žili. Ako národnostná skupina uznaná Ústavou Rakúskej republiky majú Slováci všetky práva a povinnosti ako každý iný rakúsky občan a zároveň práva národnostnej menšiny, ktorých formuláciu by sme mali nájsť v novom zákone.

Nič nové v zákone pre národnostné menšiny, lepšie to nebude...

Vlado Mlynár

Zasadanie pléna predstaviteľov poradných zborov národnostných skupín v marci 2012. Sprava: Ernő Deák e.h. (maďarská NS), VM, Karl Hanzl a Pavel Rodt

STELLUNGNAHME ZUM ENTWURF DER NOVELLE ZUM VOLKSGRUPPENGESETZ

(verkürzte Fassung)

Die zentralen Anliegen der Volksgruppen greift der Entwurf der Novelle überhaupt nicht auf:

Grundrechte

Kodifikation der verfassungsrechtlichen Volksgruppenrechte (Grundrechte) im Bereich der Sprache, der Erziehung und Kultur. Das unterschiedliche Schutzniveau der Volksgruppen muss orientiert an dem - derzeit nur für die Angehörigen der kroatischen und slowenischen Minderheiten geltenden - Standard des Art 7 Staatsvertrag von Wien vereinheitlicht und müssen die korporativen Rechte der Volksgruppe durchsetzbar gestaltet werden (Verbandsklagerecht).

Unabhängiges Monitoring zur regelmäßigen Evaluierung der Umsetzung von Volksgruppenrechten.

(česká NS), Rudolf Sarközi (rómska NS), Marjan Sturm (slovinská NS), Martin Ivancsics (chorvátska NS), Karlheinz Papst (ORF - Landesdirektor Burgenland)

Bildungswesen

Rechtsanspruch auf zweisprachigen Unterricht vom Kindergarten bis zur Matura für alle österreichischen Volksgruppen und Umsetzung weiterer Empfehlungen aus dem Schlussbericht der Arbeitsgruppe 1 „Bildung und Sprache“.

Topographie

Verpflichtung zur Anbringung zweisprachiger topographischer Bezeichnungen und Aufschriften sowie anderer Aufschriften in gemischtsprachigen Gebieten (öffentliche Gebäude, Straßenbezeichnungen, Bahn- und Busstationen, Postämter, Landkarten...).

Zweisprachige topographische Aufschriften zumindest für alle Ortschaften die den verhandelten Kriterien entsprechen.

Amtssprache

Zulassung der Volksgruppensprache als gleichwertige Amtssprache ohne Unterschied für natürliche und juristische Personen jedenfalls für alle Gemeinden in deren Gemeindegebiet Ortschaften mit zweisprachigen topographischen Aufschriften gelegen sind.

Analog Zulassung der Volksgruppensprache als gleichwertige Amtssprache jedenfalls bei allen Bezirksverwaltungsbehörden und Bezirksgerichten in deren Sprengel Amtssprachengemeinden gelegen sind.

Zweisprachige Formulare in Papierform sowie in elektronischer Form, zweisprachige Kundmachungen, in Verlautbarungen und auf Websites auch der Behörden; rechtsgültige Verwendung von volksgruppensprachlichen Formularen und Urkunden samt zweisprachiger behördlicher Ausfertigungen und Verlautbarungen unter Verwendung der entsprechenden diakritischen Zeichen.

Übernahme aller durch die zweisprachige Verwaltung verursachten Mehrkosten von Gemeinden und anderen öffentlichen Körperschaften durch den Bund außerhalb bzw zusätzlich zur regulären Volksgruppenförderung.

Medien

Zusätzliches 5. Radioprogramm in den Volksgruppensprachen in den Siedlungsräumen der autochthonen Volksgruppen (§ 3 Abs. 1 ORF-G);

Merkliche Ausweitung der Fernsehprogrammangebote in den Volksgruppensprachen (zumindest auf ORF 3) auf tägliche Sendungen, vor allem Kinder- und Jugendsendungen.

Ausweitung der Besonderen Förderung zur Erhaltung der regionalen Vielfalt der Tageszeitungen gemäß Abschnitt III des Presseförderungsgesetzes (Sockelförderung) auf Wochenzeitungen in den Volksgruppensprachen;

Erhöhung der Sockelförderung für Tageszeitungen mit täglich redaktionellen Inhalten in einer Volksgruppensprache.

Gezielte Förderung von entsprechenden Volksgruppen-Internetsites.

Volksgruppenförderung

Merkliche Erhöhung der Volksgruppenförderung samt automatisierter Inflationsanpassung und eine tatsächlich autonome Verwaltung der Mittel samt demokratischer Kontrolle.

Österreichisches Volksgruppenzentrum

V POHLÁDOCH

Pohľad do minulosti

Kde bolo, tam bolo...

písal sa rok 1986 – predvianočné obdobie...

Vlado Mlynár a Peter Hrabovec rozmýšľali, ako najefektívnejšie by mohli pred Vianocami pozdraviť čo najviac našich krajanov. Napokon z toho vznikol obežník na jednej dvojstrane s názvom Pohľady – myšlienka vydávania pravidelného periodika pre slovenských krajanov v Rakúsku bola na svete!

SKROMNÉ ZAČIATKY

Od roku 1987 začal štyrikrát do roka vychádzať informačný bulletin, ktorý prinášal hlavne informácie o termínoch krajanových podujatí. Husto popísaná dvojstránka s rozmermi A5 dostala názov „Pohľady“, pretože, ako hovorí Vlado Mlynár: „Išlo nám najmä o to, aby si tu krajanovia mohli vysloviť svoj názor, prezentovať svoj POHLAD“... A dodáva: „Všetko sme robili doslova na kolene. Ja som si kúpil Atari Computer, niečo som napísal, vytlačil, nožnicami vystrihol a dal dokopy s nejakým obrázkom. V Copy-Shope to vytlačili a potom sme to posielali na cca 80 – 120 adries, čo sme v tom čase mali. Neskôr som založil Športovú sekciu a venoval sa hlavne jej.“

V nasledujúcich rokoch sa Pohľady rozšírili, prinášali nielen správy o uskutočnených podujatiach, ale aj úvahy na všeobecnejšie témy. Od roku 1991 sa obsah rozšíril na 8 – 12 strán a časopis začal vychádzať v spolupráci so Slovenskou duchovnou službou v Rakúsku. Čitateľom sa pravidelne na stránkach prihovárал Lic. theol. Pavol Dubovský. Dnes si na začiatky formovania krajanového časopisu spomína takto: „Mal som viac času ako ostatní, a tak som až do prevzatia viedenskej farnosti v 3. okrese na jeseň roku 1998 pracoval na vydávaní Pohľadov. Bola to zaujímavá práca! Redakcia sa snažila informovať o živote krajanov, prinášali sme zaujímavosti zo sveta i zo Slovenska a nechýbalo, samozrejme, slovo na zamyslenie pre veriacich... Slováci boli vtedy vo Viedni pomerne malá, ale dosť dobre zomknutá skupinka. Spájal nás spoločný osud, odtrhnutie od vlasti a aj kresťanské povedomie...“

UZNANIE ZA NÁRODNOSTNÚ SKUPINU

Časopis sa stal dôležitým spojovateľom slovenských krajanov žijúcich v Rakúsku. Na jeho stránkach sa odzrkadľovali nielen ich problémy, ale aj dosiahnuté úspechy. Udalošťou číslo 1 v roku 1992 bolo uznanie Slovákov za

národnostnú skupinu so všetkými jej právami i povinnosťami. Citujeme zo septembrového čísla z roku 1992: „Žijeme v pre-vratnom, pre slovenský národ dôležitom období: rozhoduje sa o jeho osude. SNR už deklarovala zvrchovanosť Slovenskej republiky! Aj Slováci v Rakúsku sa dočkali dôležitej udalosti: boli sme spolkovou vládou uznaní za menšinu. Dôvodov tešiť sa je teda mnoho... No treba, aby sme si uvedomili, že toto je iba začiatok!!! Uznanie posilní naše sebavedomie a otvorí nám nové možnosti. Závisí ale celkom od nás samých, ako to využijeme... Uznanie je preto pre nás podaním pomocnej ruky. Je čas, aby sme naše sily teraz spoločne zamerali na oživenie našej skupiny... (A. Hrabovec)“

Pre novovzniknutý Rakúsko-slovenský kultúrny spolok sa naozaj otvorili nové možnosti. Možno ste si všimli malú, ale o to dôležitejšiu poznámku na zadnej strane časopisu: „Tento časopis vychádza vďaka finančnej podpore Úradu rakúskeho spolkového kancelára.“ S touto finančnou podporou vychádzajú Pohľady od roku 1992, to znamená už 21. rok. Dotácie od rakúskej vlády umožnili vydávanie časopisu vo formáte A4, postupne sa rozširoval počet strán a zlepšovala kvalita papiera a tlače.

DEVÄŤDESIATE ROKY

Časopis sa vyvíjal aj v nasledujúcom období. Začínajú sa objavovať obrázky a fotografie, i keď zatiaľ len na titulnej strane. Okrem pravidelných príhovorov predsedu Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku a duchovného slova Pavla Dubovského prinášajú Pohľady aj aktuálne témy o politickom dianí a pripomínajú výročia rôznych významných slovenských osobností. Okrem Antona Hrabovca, Vlada Mlynára a Pavla Dubovského (vedúceho redakčnej rady) sa ako spolupracovníci na jednotlivých číslach objavujú mená: Ingrid Konrad, Monika Valo, Karola Šimáková, Jozef Havlík, Ernest Benda, Drahomíra Sabová, Tibor Hermann, Jozef Macura, Peter Beňovský, Ľubica Ruprecht, Peter Labas a Ľudmila Ozábalová. Časopis vychádza i naďalej štvrťročne, profiluje si

Pohľady
Štvrťročník Slovákov v Rakúsku

Pohľady

Štvrťročník Slovákov v Rakúsku

Pohľady

Štvrťročník Slovákov v Rakúsku

Pohľady

Pohľady

Štvrťročník Slovákov v Rakúsku
Zeitschrift der Slowaken in Österreich

ročník XI

september 1996

číslo 3

Bud'te doma vítaní!

Dom, vo svojich všetkých formách modernej architektúry je pre každého človeka základnou a neodmysliteľnou súčasťou života. V domoch sa rodíme, vyrastáme, učíme sa, pracujeme, plačeme, tešíme sa ... a počas všetkých týchto činností sa rozprávame. „No a?“ - povieť si teraz mnohí. „No naa“ - povedia si tí, ktorí už dlhšie žijú v krajine pod Alpami, teda západne od Tatier. A práve v tom spočíva rozdiel v spôsobe existencie každého z nás, ktorí žijeme v diaspore, teda v cudzom kultúrnom prostredí, a tých, ktorí si povedali na celý život, že doma je len doma.

Každý z nás, kto sa rozhodol - či už dobrovoľne alebo nedobrovoľne - stráviť zbytok svojho života v krajine, ktorá sa toho roku pýši už tisícročným výročím svojho vzniku, dobre vie, že sú dva rôzne druhy domov. Tie, v ktorých sa rozprávame svojou materinskou rečou a cítime sa doma, a tie, v ktorých pracujeme a cítime sa „ako doma“.

Miloš Bazovský: Porada

Koncom septembra dostanú všetci tí, ktorých matka učila po slovensky, ale žijú vo Viedni, spoločný dom, v ktorom sa môžu cítiť „nielen ako doma“, ale skutočne doma. Slovenský dom, presne povedané priestory Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku sú v 6. viedenskom okrese, neďaleko miesta, kde sa pred desaťročiami v hostinci stretávali naši slovenskí predkovia, aby mohli čas od času aspoň krátko vychutnať to, čomu sa hovorí národná identita. Tú identitu, ktorá z nás aj dnes robí Slovákov, a tak nás nielenže odlišuje od iných obyvateľov tohto sveta, ale predovšetkým ho robí pestrejším.

svoju obálku, mapuje jednotlivé uskutočnené podujatia, ale nevyhýba sa ani informovaniu o problémoch, napätí a rozporoch, ktoré v tom čase poznačili činnosť formujúceho sa spolku. Pri správach o podujatiach sa môžeme často dočítať aj o atmosfére a zážitkoch, ktoré by inak odviaľ čas, ale tým, že sú zvečnené v časopise, vybavujú sa ešte stále v našich spomienkach, napr. stretnutia pri bryndzových haluškách či útek pred dotieravým hmyzom pri Neusiedlerskom jazere.

V roku 1996 sa objavuje správa o otvorení spolkových priestorov na Otto-Bauer-Gasse, čo znamenalo nový impulz pre ďalší spolkový život: „Koncom septembra

dostanú všetci tí, ktorých matka učila po slovensky, ale žijú vo Viedni, spoločný dom, v ktorom sa môžu cítiť „nielen ako doma“, ale skutočne doma. Slovenský dom, presne povedané priestory Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku, sú v 6. viedenskom okrese, neďaleko miesta, kde sa pred desaťročiami v hostinci stretávali naši slovenskí predkovia, aby mohli z času na čas aspoň krátko vychutnať to, čomu sa hovorí národná identita. Tú identitu, ktorá z nás aj dnes robí Slovákov, a tak nás nielenže odlišuje od iných obyvateľov tohto sveta, ale predovšetkým ho robí pestrejším...“ (P. Beňovský, Pohľady – september 1996)

V Pohľadoch z konca 90. rokov sa stretávame aj s prvými pokusmi Vlada Mlynára s internetom, spočiatku sú to len tipy na užitočné adresy, no už v roku 1998 bola zverejnená jeho otázka: „Viete si predstaviť, že o pár rokov nedostanete náš časopis poštou, ale si ho pravidelne stiahnete do elektronickej knihy cez internet?“ – vízia, ktorá sa dnes už stáva skutočnosťou...

VSTUP DO NOVÉHO TISÍCROČIA

Do 3. tisícročia vykročili Pohľady s novou podobou a s novou šéfredaktorkou. Ingrid Konrad: „Musím sa priznať, že som sa rozhodla ďalej nekritizovať, ale sama to skúsím. Netušila som, že mi to, ako sa hovorí, prischne...“ V príprave nových Pohľadov mala pomáhať aj Táňa Beňovská, zákerná choroba však tieto plány prekazila – je viac než symbolické, že práve prvé číslo v novom tisícročí obsahovalo na titulnej strane rozlúčku s týmto vzácnym človekom. Nikto si vtedy nepomyslel, že len o päť rokov neskôr bude musieť nová šéfredaktorka čeliť ďalšej tragickej rane osudu – strate svojho milovaného manžela. Napriek týmto smutným udalostiam si Ingrid Konrad aj naďalej obetavo sadala k počítaču, aby po skončení svojich pracovných povinností tvorila ďalšie čísla Pohľadov. Časopis si i naďalej udržiaval apolitický charakter, pod vedením Ingrid Konrad sa však podarilo dať mu novú grafickú podobu. Z dopisovateľov a redakčných spolupracovníkov sa vykryštalizoval tím ľudí, ktorí sa s nadšením púšťali do tvorby nových čísiel. A v tomto entuziazme pokračujú vlastne dodnes. Okrem nich pri časopise začína spolupracovať aj odborný grafik a jazyková korektorka. Pohľady sa stávajú moderným časopisom. Ako hovorí dlhoročný člen redakčnej rady Jozef Macura: „Pohľady začali plniť novú úlohu – nielen informovať, ale aj byť príjemným čítaním na voľný čas. Rubriky časopisu sú rozmanité, každý si tam môže nájsť to, čo ho zaujíma.“

Pohľady dnes

Veľmi si vážime fakt, že v čase, keď iné zahraničné slovenské periodiká zápasia s existenčnými problémami, niektoré už dokonca aj zanikli, naše Pohľady prestáli aj výmenu generácií, stále ešte vychádzajú a v posledných rokoch sa poriadne rozšíril aj počet ich strán. Pribudli nové rubriky, napr. detská stránka, ktorú pripravuje Slovenský školský spolok SOVA. Obálka časopisu sa začína tlačiť farebne, formuje sa nadpis a vlastne od roku 2006 nadobudli Pohľady podobu, v akej ich poznajú aj súčasní čitatelia.

TVORBA OBSAHU

Onáplň nášho časopisu sa momentálne stará 7-členná redakčná rada, jej členov vám tiež predstavíme. Okrem nich sa do tvorby zapájajú aj ďalší prispievatelia. Všetci títo laickí redaktori „vyfukávajú“ po večeroch, a často aj po nociach, do počítačov svoje príspevky. Vzájomná komunikácia prebieha pomocou mailov a cez skype. Približne dva mesiace treba na to, aby sa všetky články zozbierali, prehodnotili, upravili a aby prešli jazykovou korektúrou. Potom ich spolu s ilustračnými fotografiami dostane grafik Gabo Štrba, ktorý začne s jednoduchými textami „čarovať“, až z nich vykúzli pracovnú verziu časopisu.

PREDTlačOVÁ PRÍPRAVA

Keďže je táto fáza rozhodujúca pre kvalitu tlače, musí čo najviac spĺňať kritériá príslušnej tlačiarenskej technológie. Základné grafické práce, ako je zalomenie textov, skenovanie, retuš a úprava obrázkov, sa realizujú už súbežne s grafickou úpravou. Ďalším krokom je odovzdanie finálneho pdf-súboru do tlačiarne, kde prejde precíznou kontrolou a po vyradení strán na hárky sa v osvitovej jednotke digitálne dáta prevedú priamo na tlačové platne technológiou CTP (Copy To Plate), ktorá postupne nahrádza klasický výrobný postup. Šetrí sa tak čas, zvyšuje sa presnosť a znižuje možnosť ľudskej chyby. Pre kontrolu farebnosti sa využívajú kvalitné digitálne nátlaky.

PROCES TLAČE

Najčastejšie používanou technológiou je štvorfarebná ofsetová hárková tlač. Tento spôsob tlače sa využíva na takmer všetky typy tlačovín. Je vhodný hlavne na stredné náklady,

Foto: Gabriel Štrba

Kontrola farebnosti

Proces tlače

a teda aj pre naše Pohľady. Spodná hranica efektivity je 500 až 1000 hárkov. Ide o technicky zdokonalenú tlač z plochy, ktorú už v období secesie úspešne využíval napríklad aj Alfonz Mucha. Tlačová forma je vyrobená z tenkého kovu, na ktorom sú tlačené aj netlačené prvky v tej istej rovine bez reliéfu. Masť a preparované prvky prijímajú pri navalovaní farbu a odpudzujú vodu a naopak – netlačené prvky prijímajú vodu a odpudzujú farbu. Je to nepriama tlačová technika, pretože farba sa najprv z tejto tlačovej formy prenáša na gumený valec a z neho na papier. Text na tlačovej platni je čitateľný. Potom stačí „už len“ kovové platne pripevniť na valce, perfektne nastaviť parametre tlačiarenskeho stroja a za asistencie skúseného tlačiara začínajú prvé hárky prezrádať, ako bude vyzeráť nové vydanie Pohľadov...

„OPERÁCIA POHLADY“

Definitívnu podobu však Pohľady dostávajú až po knihárskom spracovaní do takzvanej „mäkkej väzby“, kde sú vnútorné strany zošité spolu s obálkou v chrbte a orezané z troch strán. Na šitie sa používa drôtená spona. A tak je na svete hotový časopis! Aj napriek tomu, že my „zasvätení“ poznáme nové číslo Pohľadov naspamäť ešte skôr, než naozaj vyjde, veľmi sa tešíme na chvíľu, keď si ho môžeme zobrať do ruky a začať v ňom listovať.

Ale pekne poporiadku, čaká nás ešte dokonale zorganizovaná „Operácia Pohľady“. Vytlačené časopisy naloží grafik Gabo do svojho auta a ako tajný agent, ktorý odovzdáva dôležitý kufrik, preloží výtlačky do auta Ingrid Konrad, ktorá časopis prepraví z Bratislavy do Viedne. Do „Operácie“ vstupujú kolegovia z jej architektonickej kancelárie, ktorí síce s Pohľadmi nemajú nič spoločné, ale obetavo ich vynášajú z auta.

Spotreba igelitových tašiek bola enormná, až kým sa v supermarkete neobjavili pevné veľké žlté tašky s čerešňami, ideálne na prenášanie „ťažkých“ Pohľadov. Všetky výtlačky vážia do 200 kg!

ČEREŠNIČKY A MERCEDES

V kancelárii zaberú Pohľady všetky voľné stoly a sú všade, aj na podlahe. Nasleduje lepenie etikiet s adresami. V súčasnosti sa Pohľady posielajú na takmer 900 adries, i keď platiacich členov máme len okolo stovky... Lepenie adries predstavuje štyri hodiny monotónnej práce. Každý pomocný pár rúk znižuje tento čas na polovicu. Keď sú adresy nalepené, Pohľady sa opäť vrátia do tašiek s čerešničkami. Operácia pokračuje presunom na poštu. Opäť sú potrebné svaly kolegov na ich prenášanie a dobrovoľník zo spolku s autom. Predtým ich vozila Ingrid Konrad, teraz veľmi pomôže Jozef Macura, ktorý po Viedni jazdí na taxíku. Keď sa časopisy ocitnú v kufri jeho elegantného mercedesa, stačí už len absolvovať cestu na poštu a časopisy sa dostanú doslova až za vodu.

Foto: Jozef Macura

Pohľady v kufri mercedesa

POHLADY NA POŠTE

Na zadnom dvore pošty v 3. okrese majú veľké železné poštárske vozíky. Ešte raz obetujeme naše medzitým už vyfahané ruky a tašky s Pohľadmi prekladáme z auta na vozík. Takáto zásielka váži okolo 125 kg... Na poštu pracujeme ďalej – prekladáme ich do menších oranžových prepraviek, pečiatkujeme výtlačky, ktoré cestujú mimo Rakúska, je ich „len“ okolo 200 kusov. Malý priestor pošty sa spravidla zaplní nervóznymi klientmi, ktorí chcú tiež využiť služby pošty a odoslať svoje balíky. Nie vždy láskavo na nás pozerajú, asi prečo? Ostáva ešte vyplniť príslušné formuláre, zaplatiť poštovné a pohľadom sa rozlúčiť s Pohľadmi, ktoré sa už konečne môžu vydať na svoju cestu k čitateľom. Do 900 poštových schránok v 16 krajinách na troch kontinentoch...

Až budete, milí čitatelia, držať toto číslo v ruke, možno vám napadne aj táto súvislosť. S Pohľadmi je spojené nielen veľa tvorivej práce intelektu, ale aj tej fyzickej – od momentu vytlačenia časopisu až po jeho odoslanie na poštu k vám, ich čitateľom.

Pracovní tým Pohľadov

V súčasnosti sa na tvorbe Pohľadov podieľa sedem členov redakčnej rady, profesionálny grafik a jazyková korektorka, ktorých vám v dnešnom čísle chceme predstaviť.

Ingrid Žalneva

Ingrid je novou šéfredaktorkou a začína týmto číslom. Členkou redakčnej rady sa stala v roku 2009. Iniciovala vznik niektorých nových rubrik (Mozaika slovenských osudov v Rakúsku, Slovenské ľudové remeslá). Poznáte ju aj ako autorku rozhovorov, cestopisov (Island, Jordánsko), reportáží zo spolkových akcií a iných zaujímavých článkov.

„So spolkom a jeho časopisom som sa stretla hneď po svojom príchode do Viedne v roku 1999. Vždy ma bavilo písanie, a tak som do Pohľadov ponúkla svoj článok o zážitkoch z nášho pobytu v Egypte. Odtedy už tie príspevky ani nepočítam, veď niekedy sú to len texty na „vyplnenie medzier“, bez uvedenia autora. Potešilo ma, že Pohľady čítajú aj Slováci v zahraničí a že aj z iných krajských periodík prejavili záujem o niektoré naše články. Prostredníctvom rozhovorov s našimi členmi by som chcela dosiahnuť, aby sme na našich akciách nestretávali len tváre, ktorým nevieme priradiť meno, ale aby sme sa navzájom v rámci spolku lepšie poznali.“

Jana Gregor-Rogler

Janka ako vyštudovaná ekonómka cestovného ruchu získala certifikát viedenskej sprievodkyne. Špecializuje sa nielen na celkovú históriu hlavného mesta Rakúska, ale najmä na jej prepojenosť so slovenskými

dejinami. Táto téma je aj hlavnou náplňou jej príspevkov, vďaka ktorým sa čitatelia Pohľadov majú možnosť dozvedieť historické fakty a informácie o rakúskej metropole.

„Pohľady ma sprevádzajú po celých 14 rokov, odkedy žijem vo Viedni. Mojm prvým príspevkom bola informácia o tanečnom kurze, neskôr som poslala článok o jednej z úžasných historických pamiatok Viedne. Pozitívny ohlas u čitateľov ma povzbudil, a tak sa pravidelne snažím priblížiť moje viedenské „objavy“ diel umelcov, ktorí sa narodili alebo pôsobili na Slovensku. Vnímam to aj ako malý príspevok k posilneniu slovenskej národnej hrdosti.“

Ingrid Konrad

Spočiatku, ešte v druhej polovici 80. rokov sa jej príspevky objavovali v Pohľadoch len sporadicky, od roku 1994 figuruje jej meno medzi členmi redakčnej rady. Podstatný prelom nastal v roku 2001, keď sa stala šéfredaktorkou časopisu a výraznou mierou prispela ku grafickej a obsahovej zmene Pohľadov. Pod jej vedením sa stali moderným časopisom, tvoreným súdobými technológiami. Vo funkcii šéfredaktorky pôsobila celých jedenásť rokov.

„Pohľady som chcela posunúť ďalej. Vďaka finančnej podpore Úradu rakúskeho kancelára sa to aj dalo. Celú grafickú prácu, jazykovú korektúru a tlač som presunula do Bratislavy, kde slovenskému časopisu najlepšie rozumejú a dajú sa veci okolo jeho vzniku dobre ustrážiť. Veľmi si vážim všetkých, ktorí ma po tieto roky sprevádzali a prispeli ku skvalitneniu nášho časopisu, patrí im za to veľká vďaka. Len spoločný výsledok s ďalšími inováciami v Pohľadoch ma vždy povzbudil do práce na ďalšom čísle a neobzerat sa na hodiny strávené nad časopisom po nociach a víkendoch... Musím priznať, že sama som veľmi profitovala z tejto školy žurnalizmu. A to zásluhou profesionálov, akými sú jazyková redaktorka z literárneho centra v Bratislave Marta Bábiková a jej predchodcovia redaktori slovenského rozhlasu Tibor Macák a docentka Ida Hledíková, prorektor pre zahraničie a styk s verejnosťou Vysoké školy múzických umení v Bratislave. Vďaka patrí aj novinárovi a profesorovi žurnalistiky Andrejovi Tušerovi, ktorý ma pozoroval nadialku a nejedno kritické vyjadrenie ma posunulo ďalej. Slovenský výtvarník Gabriel Štrba drží žezlo grafika už dvanásť rokov a vždy príde s novými inšpiratívnymi nápadmi. Veľmi pekne za ne ďakujem.“

Zuzana Lettner

Jej spolupráca sa vyvinula z náhodného stretnutia s Ingrid Konrad pred niekoľkými rokmi vo Viedni. Zuzanu zaujíma celoeurópske dianie, postavenie Slovenska na medzinárodnej scéne, možnosti cezhraničnej spolupráce. Momentálne sa však venuje predovšetkým mamičkovským povinnostiam. V Pohľadoch viackrát publikoval aj jej manžel Christian, najmä o dianí na slovenskej politickej scéne a o objavovaní menej známych kútov Slovenska.

„Pohľady znamenajú pre mňa dotyk so Slovenskom a jeho kultúrou, ako aj so slovenčinou. Keď sa k tomu pridajú zaujímaví ľudia, ktorí na Pohľadoch spolupracujú, vrátane tých, ktorých v rámci tohto časopisu predstavujeme, tak sa je na čo tešiť.“

Jozef Macura

Jožko sa ako kronikár spolku zúčastňuje takmer na všetkých našich podujatiach, jednak aby tieto akcie zdokumentoval prostredníctvom svojich fotografií a jednak preto, aby o uskutočnených programoch následne informoval aj čitateľov Pohľadov. Jeho meno sa preto v časopise objavuje najčastejšie pri príspevkoch v rubrike „Klubové večery“.

„Náš časopis Pohľady vnímam od jeho vzniku, keď to bola iba strohá dvojstránka, písaná na obyčajnom písacom stroji. Už vtedy sa mi myšlienka – takýmto spôsobom spájať Slovákov v Rakúsku – zdala

jedinečná a veľmi som ju podporoval. To, že sa z jednoduchého infolistu stane pestrý časopis s farebnou obálkou a s pozitívnym ohlasom nielen u Slovákov v Rakúsku, ale aj vo svete, vtedy nikto ani len netušil.“

Vlado Mlynár

Vlado stál pri zrode časopisu a od samého začiatku do neho intenzívne prispieval svojimi myšlienkami a postrehmi. V období, keď bol predsedom Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku, oslovoval čitateľov prostredníctvom svojich príhovorov. Aj teraz informuje o aktuálnom dianí národnostných skupín v Rakúsku. Vlado je všestranný redaktor, pre ktorého nie je problém napísať zmysluplnú úvahu, cestopis (naposledy o USA) alebo urobiť zaujímavý rozhovor.

„Som veľmi rád, že sme cez všetky tie roky neprestali vydávať Pohľady. Nakoniec teraz máme to, na čo som myslel, keď som dal mojej predvianočnej dvojstránke meno POHLADY – miesto, kde je rôznorodosť názorov, kde človek môže nájsť úvahy na zamyslenie, rozhovory a myšlienky.“

Martina Víglašská

Hoci Martina do Pohľadov prispela aj mnohými pútavými cestopismi o Japonsku, Korzike alebo z Istanbulu, čitatelia ju poznajú hlavne ako autorku príspevkov o aktuálnych výročiaci významných slovenských osobností z oblasti kultúry, vedy a techniky.

„Moje prvé stretnutie s Pohľadmi sa datuje do roku 2003, keď som v nich listovala ešte ako študentka výmenného programu vo Viedni. Už rok po tomto náhodnom stretnutí som začala do Pohľadov pravidelne prispievať svojimi článkami, a tak je to doteraz. Za roky spolupráce som vďaka Pohľadom spoznala skvelých ľudí, ktorí sú ich dušou a spolupráca s ktorými je pre mňa naozaj potešením.“

Marta Bábiková

Marta pracuje ako redaktorka dvojtýždenníka Knižná revue a vo svojom voľnom čase sa už šesť rokov venuje jazykovej korektúre textov od našich prispievateľov. Na prvý pohľad jednoduchá práca je veľmi zodpovedná. Niektorí autori žijú už dlhší čas mimo Slovenska, a tak je celkom

pochopiteľné, že sa do ich príspevkov prešmyknú aj nejaké tie gramatické chyby. Marta sa stará o to, aby sa k čitateľom dostali „čisté“ texty, napísané aktuálnym spisovným jazykom.

„Spolupráca s Pohľadmi sa pre mňa začala jedno nedeľné dopoludnie v bratislavskej kaviarni pri Novom moste, kde sme sa stretli po výmene krátkych e-mailov s Ingrid Konrad a Gabom Štrbom. Z komunity rakúskych Slovákov som dotedy nikoho nepoznala, no nadšenie, s akým o akciách a plánoch Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku hovorila Inge, a jej úžasná energia, pre ktorú nie sú nedosiahnuteľné nijaké nápady, ma okamžite presvedčili, že vo Viedni sa vytvorilo spoločenstvo správnych ľudí na správnom mieste. Vďaka Pohľadom týchto ľudí čoraz dôvernejšie spoznávam, hoci som sa s nikým ešte osobne nestretla, čo je mi ľúto, pretože mnohí mi otvorili iný pohľad na našu kultúru na Slovensku.“

Gabriel Štrba

Gabo študoval na Vysokej škole umelecko-priemyselnej v Prahe, v ateliéri knižnej kultúry a písma u profesora Milana Hegara. Zaoberá sa voľnou tvorbou v oblasti grafiky a maľby, knižnou ilustráciou a kresbou, ako aj grafickým dizajnom so zameraním na knihy, plagáty, logotypy, katalógy a časopisy. V roku 2001 stál pri utváraní novej podoby Pohľadov pod taktovkou Ingrid Konrad.

„Ingrid Konrad svojou nevyčerpatelnou energiou posúvala hranice tvorivých možností spolupracovníkov. Výsledkom tohto snaženia je časopis, ktorého diapazón dokáže osloviť všetkých ľudí, ktorým pojem kultúra nie je ľahostajný. Široký záber mojich profesionálnych záujmov v oblasti výtvarného umenia a grafického dizajnu obohacuje už viac ako 10 rokov jedinečný fenomén kultúrneho diania odohrávajúci sa na stránkach Pohľadov. Je to časopis, ktorý pútavou formou mapuje aktivity ľudí a udalosti verejného života. Teší ma, že sa v tíme zaujímavých ľudí môžem podieľať na tvorbe média, do značnej miery oslovujúceho aj čitateľov na Slovensku.“

Fotografie: archív redakcie

NA SLOVÍČKO S KAMILOM PETERAJOM

Pre čitateľov Pohľadov sa so známym slovenským textárom a básnikom pohovárал odborník na slovenskú literatúru
Dado Nagy

Čím v týchto dňoch žije Kamil Peteraj?

Žijem štandardne svoj život spisovateľa, čo v praxi znamená, že sa snažím dodržať svoj autorský rituál: každý deň skoro ráno vstať, niečo napísať a to isté zopakovať večer, resp. pracovať a študovať až do noci. Nevieť ako iní autori, ale ja akúsi oddychovú prestávku vlastne ani nepoznám a myslím si, že existuje niečo ako „autorská kondícia“, to znamená akási vnútorná pripravenosť. Samozrejme, keďže mi vo vydavateľstve Ikar vyšla kniha Bosá v prievitných šatách, cestujem po Slovensku a robím jej promo. No a ešte sa venujem svojej záhrade: uviedol som ju, ako hovorievam, do prevádzky. Trávniky sú presekané, pohnojené, kvetiny zasadené, stromy ostrihané. Z toho mám vždy pekný jarný pocit.

Dozvedáš sa spätne niečo o sebe zo svojich textov?

Prirodzene. Písaním si odpovedám na otázky, na ktoré neviem iné, možno aj racionálnejšie odpovede. Písanie je vždy tak trocha vyrovnávanie sa s vlastnou rozporuplnosťou, so všedným životom, ktorý je niekedy krásny, inokedy biedny, a táto sínusoida nemôže nechať človeka ľahostajného. A ešte, pretože to patrí k životu básnika - skúmam báseň či text do tej miery, či je ešte schopný v čase bombardovania médií niečo povedať, resp. niekoho oslovíť. Pochybnosti stoja pred a za každou básňou, pocity márnosti poznáme možno dôvernejšie ako autori iných umeleckých žánrov.

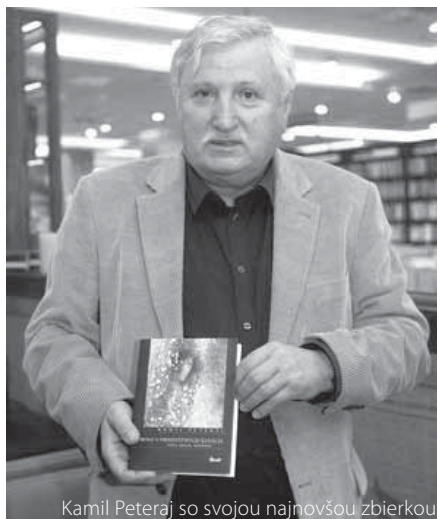
Aký máš pocit zo spolupráce s výtvarníkom Martinom Augustínom a zo stretávaní s čitateľmi na Slovensku v rámci prezentácie vašej spoločnej knihy?

Martina Agustína pre mňa objavila pani šéfká správnej rady vydavateľstva Ikar Gabika Belopotocká a považujem to za skvelý ťah, pretože je to neobyčajne jemný,

Peterajove verše doplnené ilustráciou Martina Augustína

empatický výtvarník, akoby stvorený na spoluprácu s básnikom. Podarili sa nám dve krásne knižky a verím, že sme ešte nepovedali konečné slovo.

Kamil Peteraj so svojou najnovšou zbierkou

Si skôr solitér, alebo tandemový hráč?

V slovenskej poézii som jednoznačne a programovo solitér, a to tak poetikou, ako účasťou, resp. neúčasťou na literárnom živote. Do slovenského literárneho života som nikdy nezapadol, s nikým sa nestýkam a istú „vyradenosť“ zo všelijakých literárnych spoločností beriem ako druh slobody. Mám na slovenské pomery pomerne veľmi vysoký okruh čitateľov a táraniny literárnych kritikov, ktorí sú

vždy niečomu a niekomu poplatní, ma sdečne nezaujímajú. Čo sa týka populárnej hudby, je to presne naopak. Tam to bez tandemovosti nejde a myslím si, že som spoľahlivý tandemový hráč.

Je o tebe známe, že písaniu textov pre určitého interpreta predchádzajú dlhé rozhovory. Potrebuješ ich kvôli ujasneniu témy?

Okolo toho existujú rozličné legendy, ale v skutočnosti je to oveľa jednoduchšie. Cez text sa identifikuje slovenská pesnička. Bez slovenských textov by mnohé pesničky boli iba šedivým anglofónnym priemerom. Interpreti, ktorí toto pochopili, nechávajú témy na mne, tí, čo to nepochopili, dostali z bohom. V pope neanglofónnych krajín platí zásada: textár je buď programovou osobnosťou, alebo sluhom interpreta. Môže sa stať, že sa interpret vzpiera, tam to ponechávam na diskusiu, resp. na to, aby sa cítil pri spievaní textu konformne. Ale drvivú väčšinu vecí vymýšľam ja.

Čo momentálne číta Kamil Peteraj?

Alex Ross: Zbývá jenom hluk, podtitul Naslouchání XX. století, súborné dielo básnika Jána Ondruša, François Lyotard Putování a jiné eseje a poviedky českého režiséra Jana Němca Nepodávej číšníkovi ruku.

Básnik Kamil Peteraj

KAMIL PETERAJ

patrí k najrenomovanejším textárom slovenskej populárnej hudby, jeho dnes už legendárne pesničky spievali Meko Žbirka, Pavol Hammel, Marika Gombitová, Robo Grigorov a mnohí ďalší.

Velkej čitateľskej popularite sa teší aj jeho básnické dielo, jeho zbierky básní lámu rekordy v počte predaných výtlačkov.

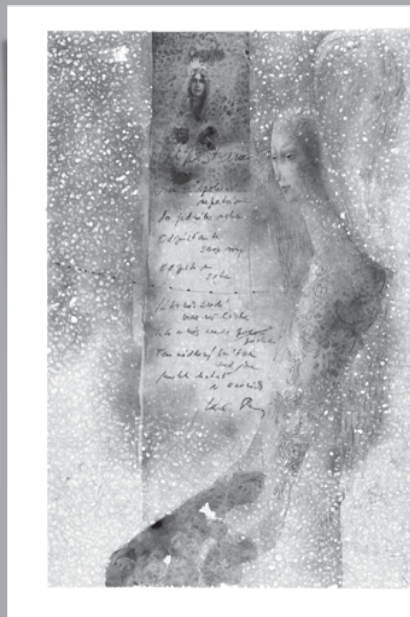
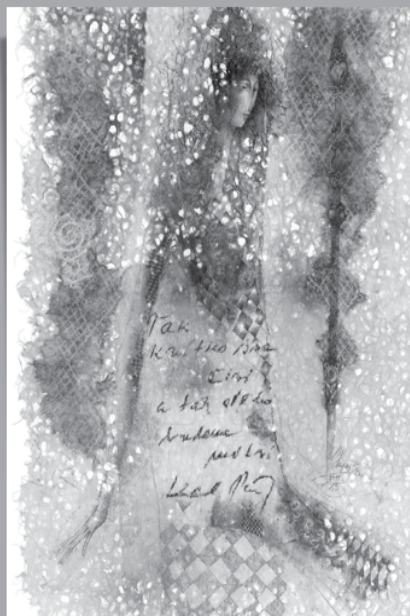
Už podtitul najnovšej knihy Bosá v priesvitných šatách – texty, obrazy, sentencie naznačuje, že ide o koláž piesňových textov, básnických obrazov, voľných aj viazaných básní, či zápiskov a sentencií v štýle Ramóna Gómeza de la Sernu.

V porovnaní s predchádzajúcimi zbierkami Kamila Peteraja tu nájdeme o čosi menej intímnej lyriky, pribudli úvahovejšie či civilne adresné básne na rôzne spoločenské témy.

Najnovšia zbierka je akýmsi pracovným zápisníkom nápadov, z ktorých sa niekedy vylúpne nadčasovo poetický obraz, inokedy zostane iba pri

prvoplánovom konštatovaní. Je pozoruhodné, že tento projekt neinicioval sám autor, ale výtvarník Martin Augustín, s ktorým sa Kamil Peteraj spoznal počas spolupráce na svojej zbierke vybraných básní Toto je moja reč. Martin Augustín mu navrhol, aby vlastnoručne napísal niekoľko nových textov priamo na špeciálny ručne vyrábaný japonský papier. Podľa témy a nálady týchto textových fragmentov potom dotvoril ilustrácie, ktoré sú použité – jednak vo viazanej knihe, ale aj v bibliofilskej sade troch dvojíc grafických listov, ktorá sa predáva osobitne a výlučne cez internet. Pri príležitosti vydania tohto originálneho projektu absolvovali obaja spoluautori viacero prezentácií a diskusií.

Výtvarník Martin Augustín

Grafické listy, ktoré dopĺňajú básnickú zbierku

VYPÍNAČE

*Zopár dní ma strašia vypínače
Vstúpim domov ako do kina
Zhúknu na mňa plastické fľaše
Zažijam a svetlo zhasína*

*Ten film mi nepatrí
No rozjatrí mi rany
Je zvláštne tajomný
A neviem čo je za ním*

*Zopár dní sa vraciam domov nerád
Čaká ma tam čierna hodina
Pokúšam sa aj keď márne vzpierat'
Búcham do stien Nik to nevníma*

*Lebo koho už zaujíma druhý
Keď máme všetci svoje vlastné kruhy
A tých kruhov –
či zomrieš a či ešte dýchaš
Sa to vôbec Ale vôbec
Nedotýka*

*Deň čo deň sa bojím
Svojich čiernych hodín
Strašia ma v nich moji vlastní démoni
Okolo stien chodím
V hlave bijú zvony
Ale u nikoho alarm nezvoní*

VAZAL

*Daj Bože, aby som nezavadzal
S tým svojím kufrom na stanici,
Ja, putujúci vo víchrici,
Čo vlastne ani nemá kam už ísť.
Tak veru: hádam bolo dosť.
Daj, Pane, aby som nezavadzal.
A zraz na kolená pýchu, ktorá prosí o milosť.*

ODPÚŠŤAM

*Viem že spolu nepatríme
Do jedného neba
Odpúšťam ti svoje viny
Odpusti mi seba*

*Možno som ťa málo klamal
Žil len z krásnych predstáv
Unavil ťa vernosťou psov
A to sa vždy trestá*

*Kto nás zradí viac než láska
Kto v nás krajšie pochová
Ten nádherný pocit keď sme
Mohli lietať v okovách*

*Odpúšťam ti svoje hriechy
Odpusti si moje
Plávali sme krásne spolu
Ďaleko od bóje*

*Odpúšťam si láska seba
A aj svoje viny
Tých čo sme tak milovali
Lahko získa iný*

Kamil Peteraj v roku 1964 absolvoval štúdium hry na husliach na Konzervatóriu v Bratislave a v roku 1970 štúdium divadelnej dramaturgie na VŠMU. V rokoch 1970 – 1980 bol dramaturgom spevohry Novej scény v Bratislave, od roku 1980 je v slobodnom povolání. Pracoval v reklamných agentúrach GGK a Roko. Je ženatý a má dvoch synov. Prvú báseň uverejnil v roku 1964. Hneď v roku 1965 debutoval zbierkou Sad zimných vtákov a jeho kniha vyvolala rozruch a protichodné reakcie. Charakteristickým znakom jeho prvých zbierok je nepravidelný voľný verš a voľná strofická výstavba. V neskoršej tvorbe si viac než prírodu všíma človeka modernej civilizácie, mapuje najmä problematiku medziludských vzťahov a pocity odcudzenosti súčasníka. Jeho poézia spája osobné a nadosobné, časové a nadčasové prvky. S Borisom Filanom je považovaný za zakladateľa modernej slovenskej textovej tvorby.

Bosá v priesvitných šatách - texty, obrazy, sentence

LITERÁRNY VEČER S DADOM NAGYOM

Všetkých, ktorí sa chcú stretnúť so slovenským básnikom a textárom Kamilom Peterajom, pozývame na klubový večer vo štvrtok 10. mája 2012 o 19.00 hod. do priestorov Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku. Dado Nagy nám predstaví nielen autora a jeho najnovšiu básnickú zbierku Bosá v priesvitných šatách, ale aj iné novinky zo slovenskej literatúry.

Ingrid Fux

MEŠKANIE JEDEN A POL HODINY

Divadelné predstavenie slovenského súboru vo Viedni je vždy veľkým obohatením programu RSKR, no ak v hereckom obsadení figurujú také mená ako Milan Lasica a Daniela Kolářová, je o veľký umelecký zážitok vopred postarané.

Hlavní protagonisti divadelného večera - Daniela Kolářová a Milan Lasica

Štúdio L + S vlni v decembri uviedlo na doskách viedenského divadla Freie Bühne francúzsku konverzačnú komédiu Meškanie jeden a pol hodiny. Manželské spolužitie využil ako nevyčerpatelnú inšpiračnú studnicu francúzske herec, scenárista a divadelný autor Jean Dell a jeho dialógy divadelne majstrovsky predviedlo slovensko-české herecké duo. Prvý raz sme mali možnosť na viedenskom javisku obdivovať herecké umenie Danieľ Kolářovej. Naposledy sa nám vpísala do pamäti najmä krásnou satiricko-komickou postavou vo vynikajúcom českom filme Vratné lahve, ktorý bol premietnutý aj v našom spolku. Stretnúť sa v divadle s Milanom Lasicom vo Viedni sme mali šťastie už niekoľkokrát. Aj teraz sa nám predviedol v úlohe ako ušitej na mieru. Rola chápaného manžela, brilantný dialóg plný iskrivého humoru, namiereného voči sebe aj voči svojej partnerke, nechala naplno vyznieť nonšalantnosť a ľahkosť príznačné preňho a jeho herecký naturel. V nezameniteľnom podaní nám ponúkol inteligentný vtip, iróniu i recesiu, charakteristické gestá a spontánnosť.

Človek sa musí pri tejto hre nevdojak zamyslieť, čo drží pomyslenú niť porozumenia medzi manželmi po tridsaťročnom vzájomnom spolužití pohromade. Schopnosť rešpektovať partnera s jeho osobitým charakterom, slabosťami i ľudskými obavamí? S čím sa ešte bude musieť s pribúdajúcimi rokmi vyrovnávať? Ako to zvládne?

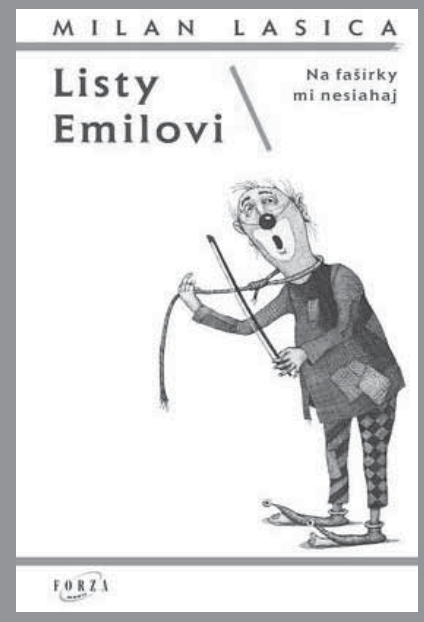
Ako by mal konať, aby bol v závere spokojný a vyrovnaný so svojimi činmi? Ako sa s touto témou vyrovnávajú muž a žena, manžel, manželka? Každý má svoje pocity, skúsenosti, túžby či požiadavky a tie v inscenácii ústia do rebélie, do vzopretia sa voči zaužívaným stereotypom, do logického záveru: partneri si navzájom bez pretváranky dajú najavo svoje najnútornejšie pocity a trvajú na tom, aby ten druhý zaujal stanovisko, aby pochopil... A ako to už v živote býva, celý konflikt vyvrcholí v najnevhodnejšom čase, pred odchodom na ohlásenú návštevu. Ale ako sme sa mohli presvedčiť, aj takéto nepredvídané prečistenie atmosféry v zaužívanom spolužití môže pri správnom zvládnutí situácie priniesť ozdravenie i čerstvý impulz. Tak aj jedenapohodinové zmeškanie môže nakoniec znamenať posun dopredu, nový popud na odstránenie určitých stereotypov a temperamentnú iskierku do ďalšieho spolunažívania.

Po jeden a pol hodine chápaného humoru a nečakaných zvrátov sa v ľahkom satirickom duchu rozšíril náš obzor o ďalší pohľad na riešenie vzniknutých kríz či neľahkých vzťahov medzi partnermi.

Zostáva nám už len veriť, že spolupráca so slovenskými divadlami tohto formátu sa bude naďalej pozitívne rozvíjať a že aj v budúcnosti budeme mať možnosť stretnúť sa vo Viedni s takými osobnosťami slovenského či českého kultúrneho života. ■

Knižná novinka od Milana Lasica

Na pultoch slovenských kníhkupectiev sa čoskoro objaví kniha Milana Lasica – jednu jej časť tvoria **Listy Emilovi** a druhú text hry **Na fašírky mi nesiahaj**. S touto hrou sa Milan Lasica a Milan Kňažko bravúrne prezentovali v predstavení aj u nás vo Viedni. Tí, ktorí predstavenie videli, určite neodolajú a budú si chcieť pripomenúť úžasné dialógy, ktoré obaja herci par excellence predviedli, aj vo vytlačenej podobe.

EMÍLIA VÁŠÁRYOVÁ VO VIEDNI

Prvá dáma slovenského herectva pani Emília Vášáryová zavítala 17. novembra prvýkrát do nášho spolku. K mnohým oceneniam jej hereckého majstrovstva nedávno pribudlo ďalšie – na Slovensku ju vyhlásili za „Herečku storočia“.

Emília Vášáryová v Rakúsko-slovenskom kultúrnom spolku vo Viedni
Fotografie: Jozef Macura

Spolková sála bola zaplnená do posledného miesta. Všetci sme boli zvedaví nielen na známu osobnosť, ale aj na sympatickú herečku, ktorú poznáme z množstva televíznych filmov a divadelných hier. Emília Vášáryová patrí k hereckým stáliciam na Slovensku, mnohí si ju pamätajú ešte zo slávnych čierno-bielych filmov, ktoré dnes už patria do „Zlatého fondu“ slovenskej kinematografie. Pani Vášáryová nás však prekvapila svojím nevyumelkovaným výzorom a mladistvým elánom. Aj napriek tomu, že má už za sebou veľmi veľa postáv, ktoré počas svojej kariéry stvárnila, populárna herečka pôsobí tak vitálne, že len sťažka by sa dalo odhadnúť, koľko má vlastne rokov.

Keď pani Emília Vášáryová vyšla na scénu našej spolkovej miestnosti, privítal ju búrlivý potlesk a vŕcné úsmevy jej priaznivcov. Najskôr nám začala rozprávať o svojom detstve v okolí Banskej Štiavnice, o rodičoch, ako vyrastali spolu so svojou sestrou. A zrazu sme mali pocit, akoby sa nám vybavovali už známe príbehy – niet sa čo čudovať, veď nie je to tak dávno, keď našim hosťom v spolku bola práve jej sestra – herečka, diplomatka a politička Magda Vášáryová...

Od rodičov, ktorí boli učiteľia, dostala Emília Vášáryová vynikajúce vzdelanie, zo všetkého najviac sa zaujímal o psychológiu, astrológiu a dejiny umenia. Preto nebolo pre ňu ľahké rozhodnúť sa, na ktorej

vysoké škole bude študovať. Napokon absolvovala herectvo na Vysoké škole múzických umení v Bratislave. Ako nám však prezradila, ak by sa mohla ešte raz rozhodnúť, tak by z nej bola operná speváčka. My sme však radi, že pani Emília je herečkou. Výbornou herečkou! Debutovala vo filme Dáždnik sv. Petra začiatkom 60. rokov. Jej meno sa spája s viacerými inscenáciami slovenskej klasiky. V Hollého Kubovi hrala s Jozefom Kronerom a Jozefom Adamovičom. Zaspomínala si aj na nahrávanie tejto televíznej inscenácie v štúdiách, porozprávala nám, aj ako musela stvárňovať Aničku s jej úsmevným „piskľavým hlasom“. Úspechy ju síce vždy tešili a tešila, ale keď sa má každý rok vidieť v tejto úlohe v Kubovi počas Vianoc na televíznej obrazovke, je to pre ňu vraj tvrdý oriešok.

Ale pre nás divákov by Vianoce bez Kuba ani neboli poriadnymi Vianocami!

Zaspomínali sme si aj na filmy ako Medená veža, Červené víno, aj na filmy z nedávnej minulosti – Pelíšky a Horem pádem. Prešli sme aj na tému Viedeň a na časy, keď Slovenské národné divadlo hosťovalo v rakúskej metropole. Vo Viedni sa vraj pani Emília vždy cítila ako doma a toto mesto považuje za jedno z najčistejších, aké vôbec pozná.

Na záver besedy s pani Emíliou Vášáryovou nasledovala voľná diskusia a fotografovanie – veď takmer každý chcel mať na pamiatku vzácnu fotografiu s obľúbenou herečkou alebo aspoň jej autogram – ako malú spomienku na tento pekný večer. ■

Besedy s hercami sú veľmi populárne - aj tentokrát bolo hľadisko plné

AUTOR
REÁLNYCH
UTÓPIÍ

Samuel

Viete, kto bol otcom odborného školstva v Uhorsku? Vďaka komu vznikli súvislé agátové lesy od južného Slovenska až po južné hranice Maďarska? Kto napísal prvú skutočnú slovenskú detskú knihu? Stačí ktorýkoľvek z týchto činov, aby sa človek zapísal do dejín. Samuel Tešedík, osvietenec mnohých záujmov a vzácnych schopností, to stihol všetko. A nielen to. Napísal knihy o poľnohospodárstve či pedagogike a popritom všetkom riadil školu a slúžil ako farár slovenských vystaňovalcov v Maďarsku.

ZO ŽIVOTA

Samuel Tešedík sa narodil 20. apríla 1742 v Alberti, v Peštianskej stolici, kde bol jeho otec, rodák z Púchova, farárom slovenských prisťahovalcov. Keď sedemročný Samuel osirel, matka, bratislavská Nemka, sa s ním vrátila do svojho rodného mesta. Po absolvovaní miestneho evanjelického lýcea odišiel na kalvínske kolégium do Debrecína. Teológiu, prírodné vedy a medicínu študoval na univerzitách v Erlangene, Jene, Drážďanoch a v Halle, kde ho ovplyvnili filantropické i pedagogické smery. V ich duchu sa snažil v prvom rade o zlepšenie podmienok na vzdelávanie sedliackych detí a chudobnej vrstvy. Po návrate zo štúdií v roku 1766 bol krátky čas kaplánom v Šuranoch, než sa stal pomocným farárom na fare Mateja Markoviča. Oženil sa s jeho dcérou a v Sarvaši zostal až do svojej smrti v roku 1820.

POKROKOVÁ ŠKOLA

V roku 1779 založil Samuel Tešedík ekonomicko-priemyselný ústav Institutium oeconomicum, prvý svojho druhu v Uhorsku a celej Európe. Škola bola určená pre deti poddaných, mala vychovávať dobrých poľnohospodárov a gazdiné, ako i dedinských učiteľov, ktorí by potom šírili poľnohospodársku osvetu. Po 10 rokoch od otvorenia mal ústav už 991 študentov, ktorí prišli nielen zo všetkých kútov Maďarska, ale i zo zahraničia a záujem o štúdium na škole neustále rástol. Tešedík sa stal veľkou autoritou a jeho ústav bol považovaný za „matku alebo vzorovú školu“ pre ostatné školy v celom Uhorsku. Aj napriek obrovskému úspechu a prestíži však škola napokon v roku 1806 pre nedostatok finančných prostriedkov zanikla. Tešedík bol veľkou inšpiráciou aj pre grófa Festeticsa, ktorému pomohol v roku 1797 založiť školu

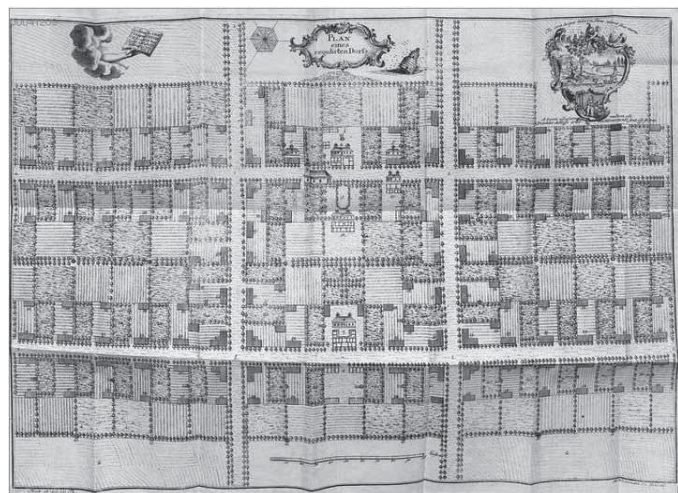

Vysoká škola Samuela Tešedíka v Sarvaši s jeho sochou v popredí

Samuel Tešedík

Georgikon v maďarskom meste Keszthely, ktorá slúžila na vzdelávanie správcov veľkostatkov maďarskej šľachty. Jeho školu obdivovali aj v cárskom Rusku a cárovná Katarína Veľká ho dokonca dvakrát pozvala na návštevu do Sankt Peterburgu, aby sa osobne zúčastnil na reforme ruského školstva.

Obrázok zo spisu Ekonomicko-fyzikálno-štatistické vyjadrenie súčasného stavu krajiny v Maďarsku

Tešedík

ŠLACHTICKÝ TITUL

Cisár Svätej ríše rímskej nemeckého národa a vládca habsburských krajín Jozef II. ho spolu s manželkou odmenil 2. septembra 1789 zlatou medailou a zlatým prsteňom. Za jeho pokrokové myslenie a zásluhy ho uhorský kráľ a rakúsky cisár František I. spolu s rodinou povýšil 17. februára 1809 do šľachtického stavu a rodine udelil erb.

VŠESTRANNÝ OSVIETENEC

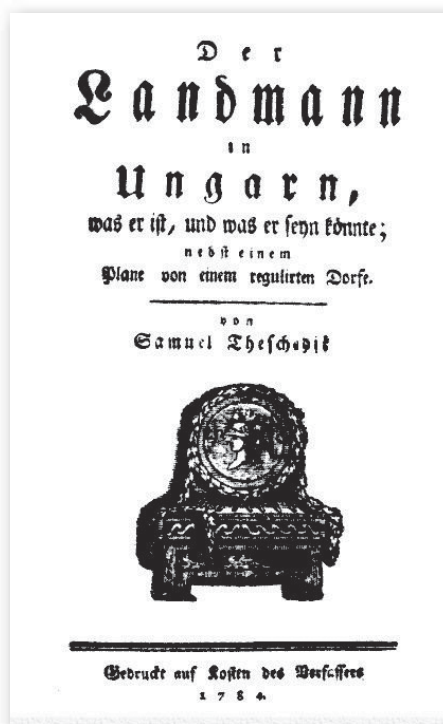
Tešedík aklimatizoval viaceré druhy rastlín a stromov, z ktorých najväčšie sú agáty a moruše, ale i javor, jelšu, topoľ, buk a smrek. Vypracoval spôsob domáceho spracovania hodvábu a chovu húseníc priadky morušovej. Ocom ho nazývajú aj agátové lesy, tiahnuce sa krajinou od juhu Slovenska až po juh Maďarska, ktoré vysadil. Svoju činnosť rozšíril o aktivity zamerané na prevenciu zdravia ľudí, napríklad zasadzoval sa za hĺbenie studní poskytujúcich čistú pitnú vodu, výživu roľníkov, životné podmienky, či predkladal návrhy usporiadania miest.

Je autorom diela *Uhorský roľník*, čo je a čím by mohol byť a návrhu ideálnej „regulovanej“ dediny - akejsi dolnozemskej utópie. Na rozdiel od autorov ostatných utópií dokázal nemálo zo svojich predstáv aj uskutočniť. Vo vlastnom životopise napísal: „Chcel som odhaliť pramene ľudskej biedy. Poukázal som na ne a pokiaľ sa to dalo, usiloval som sa ich odstrániť.“ Rozpoznal aj postupujúcu krízu feudálneho systému a hovoril: „od roľníka nemožno požadovať a očakávať usilovnosť a hospodárnosť, dokiaľ nemá akoby (quasi) vlastné pole...“ Návrh kvázivlastníctva bol v tom čase odvážnou víziou.

Už v roku 1780 vydal knižičku k čítaniu a k prvým začiatkům školských dítiek. Ak nerátame Doležalovu Abecedu, bola to vôbec prvá slovenská detská kniha. Samuel Tešedík využil svoju autoritu na vydanie diela *Dvanásť paragrafov o uhorskom školstve*. Žiadal spojenie teórie s praxou i to, aby školy mali knižnice, zbierky učebných pomôcok, pozemky a dielne. Zároveň bol členom Kráľovskej školskej komisie v Bratislave a tiež dekanom a inšpektorom evanjelických škôl v Békešskej stolici.

Tešedíkova pôsobnosť významne prekročila hranice slovenskej komunity. Celý život propagoval jozefínske reformy a všemožne sa snažil modernizovať zaostalé pomery, ktoré okolo seba videl. Na pripomenutie jeho pamiatky udeľuje od roku 1961 Maďarská agrárna asociácia každoročne pamätnú plaketu Samuela Tešedíka. V Maďarsku sa na jeho počesť udeľujú v oblasti vedy a vzdelávania viaceré ceny. Ide o jednu z najvšestrannejších osobností slovenskej histórie. O utopistu, ktorého utópie sa ukázali ako reálne. ■

Spracovala: Martina Víglašská

Socha znázorňuje Samuela Tešedíka, jeho snahu o spojenie teoretického a praktického vyučovania v školách

Z knihy *Roľník v Uhorsku* čo je, a čím by mohol byť, spolu s plánom regulovanej obce

Zdroje:

www.slovacosvete.sk/Vladimir_Skalsky

www.sk.wikipedia.org

<http://www.facebook.com/pages/Samuel-Te%C5%A1ed%C3%ADk-Tessedik-S%C3%A1muel/189315131079180>

Evanjelický kostol, ktorého postavenie inicioval Samuel Tešedík. Na obrázku vpravo je škola založená Samuelom Tešedíkom. Dnes v budove školy sídli jeho múzeum.

Tešedíkovo námestie - dnes Hlavné námestie v Sarvaši

Jana Gregor-Rogler

Slovenské

Monumentálna stavba Umelecko-historického múzea (Kunsthistorisches Museum) poskytuje dôstojné miesto pre umelecké zbierky z obdobia starého Egypta, gréckej a rímskej antiky až po koniec 18. storočia. Pri dôkladnej prehliadke exponátov múzea objavíte poklad z roku okolo 300 n. l. z nálezísk hrobov v Ostrovanoch a Cejkove na východnom Slovensku, alebo kremnické dukáty, toliare i denáre zo 16. a 17. storočia.

Bočná fasáda Umelecko-historického múzea vo Viedni

Predstavte si 20-tonovú sochu Márie Terézie na nemenej vážiacom podstavci z českého granitu medzi dvojčatami Umelecko-historickým a Prírodovedeckým múzeom na námestí pomenovanom po tejto významnej panovníčke. Sedí tu majestátne uprostred svojich poradcov. Po jej pravici sa nachádza hlavný vchod do Umelecko-historického múzea, ktoré sama síce nevidela, ale mnohé diela v ňom vystavené obdivujeme aj vďaka jej zberateľskému úsiliu. Za jej života boli umelecké zbierky uložené na šiestich miestach. Až cisár František Jozef I. dal v 19. storočí zbúrať mestské hradby, vyhlásil architektonickú súťaž na reprezentačné budovy, vrátane múzea. Pretože pozemky po odstránení hradieb boli drahé, budovy mali byť postavené rýchlo a eleganciou sa mali vyrovnáť zástavbe bulváru v Paríži, Viedenchania sa o túto možnosť nepredchádzali. Cisár však prisľúbil, že budúcich majiteľov pozemkov na 30 rokov oslobodí od platenia daní a za zásluhy na výstavbe pridelí aj nejaký ten šľachtický titul. Tak sa teda dožil slávnostného otvorenia výstavnej okružnej triedy Ringstraße a Umelecko-historického múzea ako jedného z palácov na nej.

Fasádu Umelecko-historického múzea zdobia aj sochy rodáka z Bratislavy Viktora Tilgnera

Nad hlavným vchodom vpravo od kupoly spozorujete Lorenza de Medici, autorom tejto plastiky je Viktor Oscar Tilgner. Aj socha cisára Karola V. na bočnom rizalite vľavo je dielom tohto dvorného sochára 19. storočia stredoeurópskeho významu.

Pri vstupe do múzea si určite s obdivom poobzeráte dekoratívne maľby znázorňujúce jednotlivé umelecké epochy a štýly na stenách vykladaných mramorom a strop zdobený štukatúrou. Zo vstupnej haly hneď vpravo môžete vojsť do sveta starej, strednej, novej a tretej egyptskej ríše. Po prechádzke medzi stĺpmi z Asuánu alebo pohrebnu sieňou Ka-Ni-Nisuta z 5. dynastie z oblasti pyramíd v Gíze neprehradiťte roztomilú tyrkysovo-modrú sošku hrocha z roku 2000 pred Kristom.

poklady

V UMELECKO-HISTORICKOM MÚZEU

Fotografie: autorka článku

Zlatý náhrdelník s farebným sklom z náleziska v Cejkove

Poklady z východného Slovenska v antických zbierkach múzea

V antických zbierkach možno obdivovať poklad z náleziska hrobu v Ostrovanoch, obce pár kilometrov vzdalenej severne od Prešova, ležiacej v tesnej blízkosti šarišského hradného vrchu. Bádatelia podľa prieskumov označujú Ostrovany za najbohatšie a najvýznamnejšie germánske nálezisko z doby rímskej. V zbierke viedenského múzea je inventár vandalského kniežacieho hrobu zo začiatku 4. storočia n. l. Zlatý nákrčný kruh, zlatý náramok, spona s ónyxovým okom, zlatá spona s prelamaným nápisom UTERE FELIX (užívaj v šťastí), zlatý kalich, dve menšie zlaté spony, strieborný tanier s lyžicou, strieborná šálka, bronzová trojnožka. Poklad našli v roku 1790 dvaja poddaní šľachtica Péchyho, ktorí prechádzali cez Torysu do kostola. Nájsené predmety

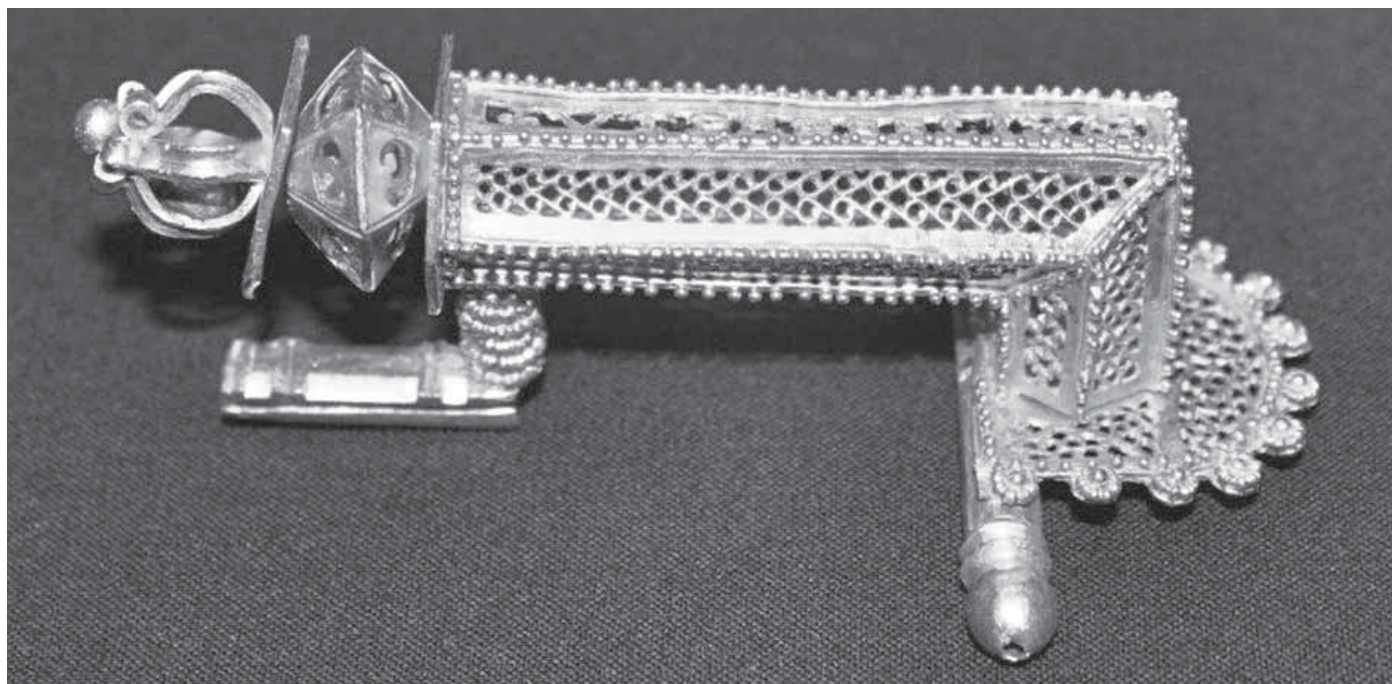
odovzdali svojmu zemepánovi a ten časť nálezu cez priekupníkov odovzdal cisárskej klenotnici vo Viedni. Dnes je časť pokladu vystavená v múzeu ako nález z lokality „Osztopataka“ – Ostrovany.

V ďalšej vitríne objavíte zlaté nášivky, zlatý nákrčník s terčíkovitým skleneným svetložltým očkom a puzdrovitým uzáverom a masívny zlatý náramok z hrobu zámožnej Germánky v Cejkove pri Trebišove okolo roku 300 n. l. Patrí k najvzácnejším nálezom na Východoslovenskej nížine, bol nájdený v roku 1855. Spolu so zlatými ozdobnými predmetmi bola v tom istom hrobe uložená domáca sivá keramika, čo dosvedčuje, že už v stredoveku bohatá vrstva vedela oceniť výbornú kvalitu domácej výroby. V tej istej tmavej výstavnej miestnosti s pôsobivo osvetlenými predmetmi z nálezísk hrobov z viacerých krajín nájdete ónyxom, ametystami a granátmi zdobenú zlatú brošňu z Rebrína (okres Michalovce) z 5. storočia alebo krásny zlatý náramok z Beckova zo 4. storočia.

Námestie Márie Terézie s Umelecko-historickým múzeom

Nález z pokladu z germánskeho hrobu v Ostrovanoch

Kabinet mincí sa pýši drachmou veľkých bojarov (60 – 40 rokov pred Kristom) zo Slovenska

Máloktoľný návštevník múzea vyjde na druhé poschodie do kabinetu mincí. A to je škoda, pretože Umelecko-historické múzeum ich vlastní pol milióna. Je to jedna z najrozsiahljších zbierok mincí a medailí na svete, doplnená o exponáty zo súčasnosti. V troch miestnostiach je vystavený len zlomok, ale sú to doslova rarity. K najzaujímavejším exponátom keltského kabinetu mincí v Umelecko-historickom múzeu patrí drachma veľkých bojarov (60 – 40 rokov pred Kristom) zo Slovenska. Vo vitrínach ďalšej siene sú vystavené zlaté dukáty z roku 1514 a 1564 z Kremnice, kremnické toliare z roku 1616, denáre 1611, a veľký groš 1536, obol 1555 z Bratislavy. Sú tu uložené aj medaily, ktoré pripomínajú napríklad predchodcov Mateja Korvína na uhorskom tróne. Ide o Žigmunda Luxemburského (1387 – 1437) a Ladislava V. Pohrobka (1453 – 1457). Nástupcom Mateja Korvína bol Vladislav II. Jagelonský (1490 – 1516). V mincovom kabinete sa zachovala medaila aj tohto panovníka. Sú na nej dva štíty so znakmi Uhorska a Čiech. Najstaršie uhorské medaily možno zatriediť do dvoch základných skupín, medaily, ktorých obrazové témy a posolstvá sa viažu k Uhorsku, no vytvorili ich ešte medailéri z Talianska, alebo

medaily, ktoré vytvorili domáci uhorskí umelci, a to v kremnickej mincovni. Kremnicu možno teda označiť za miesto, kde sa zrodilo domáce uhorské medailérske umenie.

Tentoraz sme sa venovali objaveniu slovenských pokladov v Umelecko-historickom múzeu. Obrazy maliarov svetového mena vystavené v galérii múzea a práve renovovaná umelecká klenotnica budú témou v niektorom z ďalších čísiel Pohľadov.

Aktuálny tip na záver:

Pri príležitosti 150. výročia narodenia Gustava Klimta prezentuje Umelecko-historické múzeum do konca roka 2012 významnú nástennú maľbu, ktorú tento umelec sám navrhol aj vytvoril. Vďaka mostu, špeciálne zhotovenému na tento účel, je po prvý raz možné vidieť vo výške vyše 12 metrov nad vstupnou halou Klimtov cyklus obrazov na severnej strane celkom zblízka.

Použitá zdroje:

Milan Vároš: *Stratené slovenské poklady,*

Matica slovenská 2007

Kunsthistorisches Museum Wien:

Führer durch die Sammlungen 2005

Drachma veľkých bojarov s vyrazenou bustou (nález zo Slovenska)

Drachma veľkých bojarov s Fariatrix - okrídlenou harpyjou (nález zo Slovenska)

Fašiangy

– obdobie od Troch kráľov po Popolcovú stredú, ktoré sa vyznačuje veselím, maskami, kostýmami, karnevalovými sprievodmi, hudbou a tancom.

K najznámejším patria karneval v Riu (Brazília), Cádize (Španielsko), Quebecu (Kanada) a v talianskych Benátkach.

VYVRCHOLENIE FAŠIANGOV V BENÁTKACH...

Benátsky karneval je známy už od stredoveku. Po dlhej pauze cítiť znovu jeho pôvodný charakter. Ožilo aj dávno zabudnuté remeslo výrobcov masiek, ktorým sa hovorí maschereri. Oficiálne sa karneval začína desať dní pred Popolcovou stredou preletom anjela ponad Námestie sv. Marka. Aj v minulosti sa zo zvonice Campanille spúšťal po lane akrobat v maske anjela a hádzal na dolustojacich kvety.

Fotografie: Zuzana Behříková

Typické benátske masky

Dejším karnevalovej feérie je celé mesto. Pouliční umelci predvádzajú akrobatické čísla, atraktívne nalíčené dievčatá vytvárajú z tvári detí štetcom Mickymausov a iné rozprávkové bytosti. Na Námestie sv. Marka postupne prichádzajú hlavné postavy karnevalu – benátske masky: dvorný blázon, pierrot, harlekýn, mattacini (pestrý maškarný kostým s klobúkom s veľkými perami), bauta (čierny kabát s kapucňou a bielou alebo čiernou škraboškou na tvári), pulcinella (s otáznikom z makarónov), domino (dlhá pelerína so širokou kapucňou), ale aj hrdinovia z populárnych komédií... Vyzerajú očarujúco! Niektorým

zosadne na plece holub, jeden z tisícov hrkútajúcich a poletujúcich nad mestom. Len čo sa prizerajúci chystajú niektorú z masiek zvečniť, postavy sa ladne uklonia a zastanú v nehybnej póze. Nádheru, ktorú nesú na sebe, ťažko slovami opísať. Ich oči podmanivým pohľadom prezrádzajú úplné stotožnenie sa s postavou, ktorú predstavujú. Je to akýsi rituál predvádzania sa hosťom, priťahujúci fotografov a kameramanov.

Na námestí je tesno, hlas ceremoniálov prekrikuje dav ľudí, aby uvoľnili cestu sprievodu divadelníkov k pódiumu. Začína sa hlavné predstavenie dňa. Dunivá zvuková kulisa

Benátske ulice sú plné nákladných a honosných masiek

zaznieva ponad zvedavé hlavy zhromaždených, na javisku sa odohráva boj medzi dobrom a zlom, ktoré obratne stelesňujú zamaskovaní herci. Západ slnka svojou krvavou červeňou pridáva dianiú na dramatickosť. A potom pod rúškom tmy prichádzajú na scénu trblietavé masky predstavujúce mesiac, hviezdy, ale aj strašidlá alebo úplne typické benátske masky s bielym dlhočizným nosom a čiernou kapucňou (dottore della peste), ktoré sa kedysi nosili na ochranu pred morovou nákazou.

Hlasná hudba vyhráva v benátskych uličkách do neskorých nočných hodín a automaticky zväzda k tanečným pohybom. Nálada davu je uvoľnená, zábava vrcholí vonku, aj vo všetkých baroch či krčmičkách. Dlhá noc pokračuje ohňostrojom a nočným sprievodom gondol. Celé mesto vyzerá ako nádherné farebné divadlo...

Jana Gregor-Rogler

Čaro niektorých masiek vynikne viac v noci

... A V SPOLKU

Karnevalová tradícia má svoje stále miesto aj v programe Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku. Fašiangovej zábave je každoročne vyhradený utorok pred Popolcovou stredou - Faschingdienstag. Tento rok to bolo 21. februára a opäť nás potešil veľký

záujem. Posledný večer pred veľkým pôstom sa v našich priestoroch zišlo hneď niekoľko čarodejníc, mníchov, egyptský faraón, párik zo Škótska, cigánka, dámy z kráľovských dvorov i zo šantánu, kovboj z divokého Západu, predavač pizze a iné nápadité masky.

O výbornú atmosféru sa postarala hudobná skupina Laca Košinára zo Senca. Bohatý spolkový bufet spestrili kulinárske dobrôtky od účastníkov karnevalu. Za prinesené dary, ako aj finančné príspevky všetkým srdečne ďakujeme. ■

-red-

Do masiek sa obliekli dospelí...

Karneval v Babyklube

Foto: archív redakcie

... i malé detičky

Na karnevale je vždy plno zábavy

Advent

V SLOVENSKOM ŠKOLSKOM SPOLKU SOVA

Mikuláš vždy vykúzlí úsmev

Deti a sedem trpaslíkov zo zvolenského divadla sa tešia na príchod Mikuláša

Fotografie: Elena Mandik

**Vitaj, vitaj Mikuláš,
čo v tom batôžteku máš?
Čokoládu, cukríky
a či sladké perníky?**

**Mikulášku, dobrý strýčku,
modlím sa ti modlitbičku,
zlož tú svoju ťažkú tašku,
daj nám z darov tvojich trošku.**

Takéto milé básničky, pesničky a rýmovačky si vypočul slovenský Mikuláš od našich malých ratoleští na mikulášskej besiedke v sobotu 3. decembra 2011 v divadle Brett vo Viedni. Pri rozdávaní sladkých balíčkov dobrým detičkám mu pomáhali aj Snehulienka a sedem trpaslíkov z Divadla Jozefa Gregora Tajovského zo Zvolena.

Talentedí mladí herci rovnomenným divadelným predstavením – Snehulienka

a sedem trpaslíkov – aj tento rok očarili a rozosmiali veľkých i malých divákov a prispeli k príjemnej predvianočnej nálade našich krajanov vo Viedni. Vďaka mnohým pomocníckam z radov spolku SOVA, ako aj za výdatnej pomoci bývalej vedúcej obchodno-marketingového oddelenia pani Evky Hajzukovej a jej nástupkyne pani Gabriely Valentínyovej sa nám podarilo pripraviť pre deti naozaj sviatočné popoludnie.

Elena Mandik

SPOMIENKA NA ADVENT

Určite to všetci poznáte – preplnené obchody, nervozita z termínov, ktoré treba dodržať, lebo sa blíži záver roka, na uliciach davy hektických turistov, ktorí sa prišli pozrieť na viedenskú predvianočnú výzdobu a za jeden deň chcú stihnúť aspoň zo dva vianočné trhy... A práve vtedy je treba si povedať „dosť!“, aspoň na chvíľu sa zastaviť a vychutnať si vôňu a chuť nefalšovaného punču v príjemnej spoločnosti. Rakúsko-slovenský kultúrny spolok sa o to usiluje každý rok – svojich členov pozýva na adventné popoludnie. V minulom roku sa stretnutie pri punči uskutočnilo 17. decembra. Do jeho prípravy sa opäť pustil Vlado Mlynár so svojimi rodičmi. V červenej zástere začal v dvoch veľkých hrncoch miešať všetky prísady, a tak to o chvíľu v spolkových priestoroch voňalo po pomarančoch a škorici. Vladovi – už tradične – asistoval Jožo Macura v svetlej zástere, ktorý každý termopohár popisoval menom jeho budúceho majiteľa. Potom ešte prišlo na rad malé kúzielko, nad

ktorým vždy híkajú všetci prítomní. Vlado namočí do špeciálneho rumu kocku cukru, položí ju na koliesko pomaranča na hladine punču a cukor zapáli. Každý si potom z kuchynky odnáša omamne rozváňajúci nápoj s malým modrým plamienkom v hrnčeku so svojím menom. Vo veľkej miestnosti za klavirom – tiež už tradične – sedí Zitka

Bočincová, ktorá svojou hrou a spevom spríjemňuje adventné spolkové popoludnie. Posedenie slovenských krajanov pri dobrom punči a domácich kulinárskych špecialitách je milá tradícia, ktorá naozaj aspoň na chvíľu zmierni predvianočný zhon. Ak neveríte, prídte na budúce aj vy!

-red-

Už sa to mieša, už sa to varí! - Vlado Mlynár a Jožo Macura pri príprave punču

Foto: Ingrid Žalneva

Milé deti,

po viacerých rokoch vás oslovujeme aj na jar. Čo na to poviete? Myslím na jar, ktorá si tohto roku zmyslela začať skoro a potom nás prekvapila opäť vetrom a chladom. Už sa všetci nevieme dočkať, keď vybehneme do školy len tak bez kabáta a po škole si s kamarátmi sadneme v parku na lavičku so zmrzlinou v ruke. Tým, že jar je taká mnohoraká, ani nevieme definovať, kedy sa začala a kedy skončila. My starší z radov rodičov a starých rodičov si pamätáme, že pre nás sa jar začala vtedy, keď sme si my dievčatá mohli k sukni obliecť podkolenky – to sú také cvernové ponožky až pod kolena – a nebolo nám zima. Také sa dnes ani nevyrábajú, lebo vyšli z módy.

A keďže moja mama, dnes už babička mojich detí, nemala rada doma veľa harabúrd, ani jeden pár sa mi nezachoval, ale div sa svete,

dnes hoci z iného materiálu, sú podkolenky opäť tu.

Na krásnu jar v podkolenkách sa spolu s vami teší

Vaša Ina

Elena Mandik

SLOVENSKÉ ĽUDOVÉ ZVYKY

Pokoj, láska, porozumenie, modlitba i spomienky na tradície a to, čo z nich pretrvalo do súčasnosti – to sú slovenské Vianoce vo Viedni, teda spoznávanie vlastných koreňov cez zvyky, vinše a koledy predvianočného i vianočného obdobia. Je obohacujúce pestovať staré dobré zvyky a tradície, ukázať mladej generácii, ako naši predkovia kedysi trávili adventný čas na dedinách a ako si ho deti krátili rôznymi hrami a piesňami.

Jednu vianočnú tradíciu začína pestovať aj spolok SOVA, ktorý počas posledných štyroch rokov pozval do Viedne detské folklórne súbory so svojimi vystúpeniami: v roku 2008 nám adventné chvíle spríjemnili Limbora a Limborka z Prahy, v roku 2009 detský folklórny súbor Matičiarik z Banskej Bystrice a v nasledujúcom roku sme privítali vo Viedni detský folklórny súbor Hviezdička z Hriňovej, divadelnú skupinu z Bratislavy LUDUS s betlehemským predstavením a detskú tanečnú skupinu Caramelitos z Bratislavy.

V tejto vianočnej tradícii sme pokračovali i v decembri 2011. V minulom roku fascinovala nielen slovenských, ale aj početných rakúskych divákov vianočná bábková hra, v ktorej vystupovali traja pastieri, Jozef, Mária, malý Ježiško, ale nechýbali ani Anjel a Čert. Toto milé predstavenie pre deti v podaní pani Nely Dušovej a jej divadla NELINE z Budmeríc vychádza zo slovenských ľudových tradícií a je popretkávané mnohými ľudovými koledami, vtipom a folklórom. Na spretenie predvianočnej atmosféry účinkoval na vianočnom koncerte vo Freie Bühne Wieden aj detský folklórny súbor Oščadnica z Kysúc pod vedením Veroniky Mačuhovej, ako aj súbor Račan a ženský spevácky zbor, oba tiež z Oščadnice.

Detský folklórny súbor Oščadnica

Malí kysuckí speváci

Slovenský spolok SOVA chce týmito aktivitami priblížiť zvyky a obyčaje v čase adventu a upozorniť na to, že Slováci žijú a udržiavajú svoje ľudové tradície aj v zahraničí a hlásia sa k svojmu pôvodu.

Fotografie: Elena Mandik

Betlehemská hra v podaní divadla NELINE

AKTIVITY V NOVOM ROKU

Nový rok 2012 sme začali v spolku hudobno-divadelným predstavením pre deti – **Kozičkine potulky**. Divadlo HAAF a Zuzana Hoffmannová z Bratislavy v príbehu na motívy rozprávky **O siedmich kozliatkach** spievali, hrali, tancovali nielen o ročných obdobiach, ale aj o horárovi **Metodovi** a hľadaní správnej pesničky a muzičky, ktorá otvára všetky vrátka. Potešila nás veľká účasť malých i veľkých divákov.

Fotografie: Elena Mandik

Hudobný sprievod k predstaveniu Kozičkine potulky

Divadle Freie Bühne Wieden sme vo februári privítali Hriňovské divadlo s muzikálovým predstavením **Medovníkový domček**. Presvedčivé herecké výkony Marienky, Janka, ako aj Babky-Ježibabky vyprovokovali deti, aby sa aktívne zapojili do divadelnej hry. Zaujímavé boli spontánne reakcie detí, ktoré sa dali strhnúť dianím na scéne. Napríklad malá výstraha pre Janka: „Pozor, Ježibaba ňa otučnie (vykrmi), vybastluj (urob) si tenký prúтик“ (miesto tučného palčeka), alebo návrhy, ako naložiť so zlou Ježibabkou... Nakoniec sa ale všetko dobre skončilo a deti si mohli vychutnať šťastný a aj sladký rozprávkový koniec, v ktorom nechýbali ani rakúske tradičné fašiangové „Krapfen“ a ani slovenské marmeládové šišky!

Na tanečných potulkách s divadlom HAAF

NOVINKY Z BABYKLUBU

Januári 2012 prebrala po Ivete Gregor organizáciu Babyklubu Miriam Číliková, ktorá pochádza zo stredného Slovenska a už 16 rokov žije vo Viedni. Spolu so svojou 5-ročnou dcérou Caroline-Annou už v minulosti navštevovali popoludnia pre slovenské mamičky s bábätkami. Aj Miriam chce organizovať stretnutia, kde by sa pri káve a zdravom olivrante mohli lepšie spoznávať Slovenky s deťmi žijúce vo Viedni a okolí. Deti tak majú jedinečnú možnosť zdokonaľiť sa v slovenskom jazyku a spoznať nových slovenských kamarátov. Miriam dodáva: „Počas fašiangovej zábavy nás navštívil známy slovenský kúzelník Peter Šesták, plánujeme nejaké to

Malé deti rady „bastlujú“ so svojimi mamičkami

„bastlovanie“ ku Dňu matiek a pod. Keďže do Babyklubu chodia deti rôznej vekovej kategórie – od 1 do 8 rokov, snažím sa vyhovieť každému. Na stretnutiach spievame slovenské pesničky a tancujeme na ne, hráme sa v kruhu... vždy je dobrá nálada a aj vtedy, keď je vonku škaredé počasie, majú detičky možnosť stráviť veselé a zaujímavé popoludnie. Niektorým deťom sa ani nechce ísť domov...“

Stretnutia Babyklubu pod názvom „Spievanky, spievanky“ sa konajú každú druhú stredu v mesiaci v spolkových priestoroch na Otto-Bauer-Gasse od 16.00 do 18.00 hodiny. Príďte aj vy medzi nás!

Ingrid Fux

NA VÝSTAVE KERAMICKEJ TVORBY NÁRODNÉHO UMELCA IGNÁCA BIZMAYERA

Fotografie: Ingrid Fux

Modelovanie z hliny zaujalo malých i veľkých

SPOMIENKY V HLINĚ

RSKS sa už viackrát podieľal na príprave niekoľkých zaujímavých výstav a viaceré aj samostatne organizoval. Veľmi podnetnú príležitosť na hlbšie preniknutie do tradičnej slovenskej keramickej tvorby poskytla členom nášho spolku koncom januára spoločná návšteva výstavy národného umelca Ignáca Bizmayera obohatená sprievodným výkladom, v tomto prípade samozrejme v slovenčine.

S entuziazmom sa ho zhostila kurátorka výstavy Katharina Richter-Kovarik z Národopisného múzea vo Viedni. Poodhalila nám svoje slovenské korene a hneď bolo jasné, z čoho pramení toľká zanietenosť pre túto výstavu.

Rozprávanie kurátorky o príprave expozície, o osobnom stretnutí s umelcom nás plynule vtiahlo do hravého sveta plastických figúrok vymodelovaných z hliny. Majstrov zmysel pre detail a žiarivú farebnosť mu umožňuje zobrazit rôznorodosť tradičných slovenských krojov z rôznych regiónov Slovenska. Jeho spätosť s každodenným životom ľudí na dedine v minulom storočí sa prejavuje vo figurálnom zobrazení činností, ktoré sprevádzali rok hospodára či vinohradníka, ako aj rôzne zvyky a tradície poznačujúce kolorit slovenského vidieka. Takouto zaujímavou formou sme sa preniesli o niekoľko rokov dozadu a sledovali činnosti našich dedov a pradedov a to, ako ich ovplyvňovali jednotlivé zvyky a tradície počas roka. Drobné keramické figúrky nám živo predstavili, ako napríklad prebiehala svadba, obrábanie vinice, či ošetrovanie hrozna. Každému sa pri sledovaní týchto výjavov vybavili známe momenty z rôznych častí Slovenska a mnohí si v živej podobe doplnili zvyky zo svojej rodiny či okolia.

Popritom ako sme obdivovali živé idylické výjavy vidieckeho života s majstrovsky prepracovanými formami i oku lahodiacou farebnosťou, podozvedali sme sa zaujímavosti

o počiatočných vplyvoch, ktoré zasiahli do umelcovej tvorby. Umelecký pohľad Ignáca Bizmayera výrazne ovplyvnili diela Ferdiša Kostku či film Karola Plicku Zem spieva.

Nakoľko návšteva výstavy bola určená nielen dospelým, ale aj deťom, po prehliadke keramickej tvorby dostali priestor, aby sa pohrali s hlinou a prakticky si vyskúšali, aké možnosti ponúka tento materiál. O nápady veruže nebola núdza. Mladí umelci často

Z tvorby Ignáca Bizmayera

aj za aktívnej podpory rodičov sa len tak pretekali vo vymýšľaní úžasných exponátov a svojou horlivosťou vtiahli do modelovania aj ostatných. Mnohí ani netušili, aký talent sa v nich ukrýva, a iní zase prišli na chuť pri vyjadrení svojich pocitov touto nie každodennou technikou.

Naša sprievodkyňa zakončila túto vydatú akciu pozvánkou na ďalšie pripravované podujatia. Jedným z nich bude aj otvorenie nového Múzea slovenskej keramickej plastiky v Modre 18. mája. Múzeum bude tvoriť jeden celok s Galériou Ignáca Bizmayera. Prvou výstavou novootvoreného múzea bude Keramické dedičstvo – západoslovenská fajansa z Rakúskeho národopisného múzea vo Viedni. V múzeu budú vystavovať aj súčasní umelci z regiónu západného Slovenska. Celé podujatie je zastrešené celoeurópskym projektom a pripravuje sa v spolupráci oboch inštitúcií. ■

Kurátorka výstavy Katharina Richter-Kovarik

Časopis Pohľady posielame krajanickým spolkom do mnohých európskych krajín, do Austrálie, USA a Kanady. Teší nás, keď sa Pohľady po dlhej ceste ocitnú v tých správnych rukách, čo nám potvrdzuje veľa ohlasov z celého sveta.

Dear Vladimír Mlynár,

práve sa Vám chystám napísať list a pridať 50 US dolárov na Váš časopis. Ďakujem pekne za Pohľady, už som čítal Váš pekný článok o Vianociach. Časopis je veľmi pekný, zaujalo ma interview s pani Ingrid Konrad, bolo solídne, vie, o čom hovorí. Čítal som aj Vaše interview s mladším kolegom. Ja som navštívil pána Bizmayera v roku 1990, keď sme v New Yorku robili akciu „Heart to Heart“ a na bulletin sme dali obraz jeho sošky chlapčeka. Ja spolupracujem s Ústavom pamäti národa a pokúšame sa spustiť akciu a založiť Múzeum dejín komunizmu na Slovensku, ako majú v Budapešti alebo inde.

Srdečné pozdravy,

Z. G. Meško, M. D.
McLean, USA

Dobrý deň, pán doktor,

chcel by som sa touto cestou poďakovať za Váš milý list a za príspevok 50,- USD na naše POHLADY. Veľmi si ceníme tento príspevok, ale aj Vaše postrehy a radi by sme možno niekoľko viet od vás aj v ďalšom vydaní uverejnili. Je to balzám na dušu, keď niekto, čo sa naozaj vyzná, nám dá taký dobrý feedback.

V. Mlynár

Milá pani Žalneva,

srdečne Vás pozdravujem z Berner Oberlandu a ďakujem Vám za Pohľady, ktoré si vždy s radosťou prečítam, špeciálne Vaše príspevky. Rád by som sa Vám skromne odvdáčil, a preto Vám chcem ponúknuť ako darček na obdobie adventu a Vianoc po troch knihách Semena dobra v slovenčine, resp. Samen des Guten v nemčine. Myslím napr. na tých krajanov medzi nami, ktorí si z akýchkoľvek dôvodov nemôžu knihu kúpiť, alebo aj ako možný darček pre Vašich hostí alebo blízkych. Som už pri posledných exemplároch vydania, knihy už na seba „zarobili“, a keďže sa volajú Semeno dobra, pokúšam sa s tými poslednými semenami myslieť na tých, ktorí mi boli nápomocní. Prekvapujúci ohlas prišiel vďaka webovej stránke www.zemla-schriftsteller-dichter.ch aj z Čiech.

Teším sa na Váš časopis, na správy o našich krajanoch vo Vašom okolí a dotedy Vám želim pekný čas.

Váš Alexander Žemla
Berner Oberland, Švajčiarsko

Milý pán Žemla,

ďakujeme veľmi pekne za Váš krásny mail. Vďaka aj za pochvalu za Pohľady, momentálne pracujeme na novom čísle.

Veľmi sa budeme tešiť, ak nám pošlete Vaše knižky, určite ich v rámci spolku spropagujeme.

Veríme, že sa nám nové číslo Pohľadov čoskoro podarí dať dokopy a že sa prostredníctvom neho zase raz oboznámime s dianím v našom krajanickom spolku.

Prajeme Vám všetko dobré, ešte veľa tvorivých úspechov.

I. Žalneva

Pohľady ďakujú

V dnešnom čísle sme vám priblížili proces tvorby Pohľadov, na ktorom sa podieľa celý rad dobrovoľníkov, či už pri spracovaní obsahovej náplne časopisu, jeho tlače, preprave a prenášaní až po jeho distribúciu. Im všetkým patrí naše i vaše poďakovanie!

Za 25 rokov existencie časopisu Pohľady sa do ich tvorby zapojil celý rad prispievateľov. Keďže nie je v našich možnostiach spomenúť všetkých, uvádzame aspoň mená tých, ktorí prispeli na jeho stránky v posledných piatich rokoch:

Beňovský Peter	Kulhánek Štefan
Bician Jaro	Lettner Christian
Bodnárová Jana	Lettner Zuzana
Budaj Ján	Macura Jozef
Čepišák Cyril	Macura Ľubica
Čevela Vladimír	Macháčová Adriana
Čorná Tina	Mandik Andrea
Đuricová Ivona	Mandik Elena
Edinger Katarína	Mlynár Vlado
Fleck Dana	Opitz Helene
Fux Ingrid	Pitoňáková Andrea
Gregor Iveta	Redžovič Zuzana
Gregor-Rogler Jana	a Tima
Hajossy Milan	Richter-Kovarik
Halátová Kamila	Katharina
Halvoník Alexander	Rundesová Táňa
Helienek Daniela	Staviarsky Víto
Helienek Michal	Steiner Helena
Hochedlingerová Marcela	Szalo Anton
Holubánska-Bartovičová Eva	Škvareninová Oľga
Hrabovec Anna	Tarinová Janka
Hrabovec Anton	Tkáč Marián
Hrabovec Emília	Tumarova Jelena
Hrubaničová Inge	Vadas Marek
Jančuška Martin	Vaňová Magdaléna
Kersch Cecília	Veith Edith
Kolek Mária	Víglašská Martina
Konrad Alex	Žalneva Ingrid
Konrad Ingrid	Žalneva Katarína
Košiar Ján ThLic.	Žemla Alexander

Slovenské a české televizne programy bez mesačných poplatkov. Ponúkam montáž satelitnej techniky (SKYLINK, CSLINK) pre celú Viedeň a okolie.

Kontakt:

00421-905630976, 00421-905109107,
mail: horsky.p@gmail.com

MILÍ ČLENOVIA A PRIATELIA RAKÚSKO-SLOVENSKEHO KULTÚRNEHO SPOLKU!

Ďakujeme za vašu priazeň a dovoľujeme si vám pripomenúť, že aj aj vďaka vašej podpore môže časopis vychádzať. Či už formou členského alebo dobrovoľného príspevku podporte naše aktivity, aby ste aj v budúcnosti našli náš časopis vo vašej schránke.

ĎAKUJEME!

Riadny člen: ..... 1 rok / € 23,-
2 roky / € 42,-
Študent: ..... 1 rok / € 7,-
2 roky / € 12,-
Podporujúci člen: ..... 1 rok / € 50,-

PSK 60000 Kontonummer 92040212

www.slovaci.at

Zmena programu vyhradená!
Programmänderungen vorbehalten!

IMPRESSUM

Pohľady, redakcia:
adresa, telefón a fax ako pri vydavateľovi.
Vydavateľ: Rakúsko-slovenský kultúrny spolok - Österreichisch-slowakischer Kulturverein
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien,
Tel.: 00431/596 13 15, Fax: 00431/595 57 99
Šéfredaktorka: Ingrid Žalneva
Redakčná rada: Ingrid Konrad, Zuzana Lettner, Vlado Mlynár, Jozef Macura, Martina Víglaská
Jana Gregor-Rogler
Lektorka: Marta Bábiková
Grafická úprava: Gabriel Štrba
Články podpísané menom alebo skratkou autora nemusia vyjadrovať mienku redakcie.
Redakcia si vyhradzuje právo príspevky krátiť a upravovať.
Tlač: Tlačiareň Dóša, s.r.o. Bratislava

Tento časopis vychádza vďaka finančnej podpore Úradu rakúskeho spolkového kancelára.
Die Herausgabe dieser Zeitschrift wird vom Bundeskanzleramt der Österreichischen Republik finanziert.

POZVÁNKA NA VÝLET DO MELKU

Ak ste si v minulom čísle Pohľadov prečítali príspevok o výnimočnom skvoste rakúskej barokovej architektúry – o Kláštore v Melku, potom máte jedinečnú príležitosť oboznámiť sa s jeho najzaujímavejšími pozoruhodnosťami priamo na mieste.

V sobotu 16. júna 2012 organizuje Rakúsko-slovenský kultúrny spolok celodenný výlet do Melku. Čaká vás cesta autobusom cez romantické údolie malebnej chránenej krajiny Wachau, zastávka v mestečku Dürnstein

(svetové kultúrne dedičstvo UNESCO) a prehliadka kláštora, ktorá sa uskutoční v slovenskom jazyku pod vedením našej členky, certifikovanej sprievodkyne Ing. Jany Gregor-Rogler.

Cena: 35 EUR, členovia RSKS 32 EUR (v cene je zahrnutá autobusová doprava a vstupné s prehliadkou)

Prihlášky posielajte najneskôr do 25. mája 2012 na e-mailovú adresu: j.gregor@tmo.at, alebo zatelefonujte na tel. číslo: 0676-9713113.

Umweltfreundlich Regelmäßig
C&G Cargo, 24 Stunden täglich, 7 Tage in der Woche, 365 Tage im Jahr...
Was auch immer Wohin auch immer

Dirk Ing. Peter Knaul
C&G-Carwanfahrtleitung (Mitarbeiter)
Hornstraßengasse 23/24, A-1020 Wien
T: +43 (0) 1 51 24 790 23, F: +43 (0) 1 51 24 790 20
M: +43 (0) 699 22 6 967 61, Skat: 14 5 20
E: c&g@cargo.at
www.c&g.at

C&G Cargo
Mitglied der Gruppe Technische Betriebe, AG

REDAKČNÁ UZÁVIERKA ČÍSLA 2/2012 JE 30. JÚNA 2012

Sekretariát RSKS

Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
Úradné hodiny: utorok: 09.00 – 10.30
štvrtok: 18.00 – 19.30
T 0043(0)1/596 13 15
F 0043(0)1/595 57 99
rsk@slovaci.at, sova@slovaci.at

Rímskokatolícke bohoslužby v slovenskom jazyku

Každú nedeľu a vo sviatok o 18.00 hod.
Pfarre an der Muttergotteskirche,
Jacquingasse 53, 1030 Wien

Bei Nichtzustellung bitte zurück an ÖSKV,
A-1060 Wien, Otto Bauer Gasse 23/11.

**Österreichische Post AG,
Info. Mail Entgelt barbezahlt**

INZERCIA/ ANZEIGEN

pre členov a dobrovoľných prispievateľov zdarma/ für die Vereinsmitglieder und Förderer kostenlos. Ceny/ Preise:
do 50 slov bez obrázku/ bis 50 Wörter ohne Bild € 5,-
do 50 slov s obrázkom/ bis 50 Wörter mit Bild € 7,-
S obrázkom alebo bez obrázku/ mit oder ohne Bild
• 1/8 A4 € 10,-
• 1/4 A4 strany € 15,-
• 1/2 A4 strany € 20,-
• A4 strana € 40,-